

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra krizového řízení

**Hospodářská opatření při řešení krizových
situací**

Bakalářská práce

Economic Measures in Solving Crisis Situations

VEDOUCÍ PRÁCE

Mgr. Oldřich Luža

AUTOR PRÁCE

Josef Charvát

PRAHA

2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Liberci, dne 14. 3. 2023

Josef CHARVÁT

ANOTACE

Bakalářská práce pod názvem “hospodářská opatření při řešení krizových situací” se věnuje významu hospodářských opatření pro krizové stavy při řešení krizových situací, včetně krátkého historického vývoje, vymezení základních pojmů, právních předpisů a působnosti příslušných orgánů státu a územní samosprávy. Komplexně popisuje systém hospodářských opatření pro krizové stavy, jeho jednotlivé části, a informační podporu. Práce se také krátce věnuje komparaci Českého a slovenského přístupu z pohledu zákonů k řešení dané problematiky. Formou rozhovoru s pracovníkem v oboru krizového řízení je popsáno využití systému hospodářských opatření pro krizové stavy v praxi, zejména pak systému nouzového hospodářství při řešení povodní a jiných krizových situací na území Liberce. Cestou dotazníkového šetření se práce také věnuje stavu informovanosti veřejnosti a názorům veřejnosti na danou problematiku.

KLÍČOVÁ SLOVA

Hospodářská opatření pro krizové stavy * Nezbytná dodávka * Mobilizační dodávka * Systém nouzového hospodářství * Systém hospodářské mobilizace * Státní hmotné rezervy * Plánování hospodářských opatření pro krizové stavy

ANNOTATION

The bachelor thesis called "Economic measures in crisis situations" deals with the importance of economic measures in crisis situations, including a short review of its historical development, definition of core concepts, legal regulations and the competence of the relevant state and local authorities. It comprehensively describes the system of economic measures for crisis situations, its parts, and information support. The thesis also briefly compares the Czech and Slovak approaches in terms of the laws dealing with these issues. An interview with a worker in the field of crisis management describes the use of the system of economic measures for crisis situations in practice, especially the system of emergency management in dealing with floods and other crisis situations in the territory of Liberec. Through a questionnaire survey, the thesis also examines the state of public awareness and public opinion on the issue.

KEY WORDS

Economic measures for crisis situations * Essential supply * Mobilisation supply *
Emergency economy system * Economic mobilisation system * State material
reserves * Economic planning for crises

Poděkování:

Chtěl bych touto cestou poděkovat panu Mgr. Oldřichu Lužovi za cenné rady a trpělivost při zpracování této práce. Mé díky patří rovněž panu Ing. Janu Gardoňovi za jeho nasazení a čas, který věnoval rozhovoru pro tuto práci a dalším jeho kolegům, kteří mi svými poznatky pomohli ke studiu dané problematiky a umožnili provést tento rozhovor. Rád bych také poděkoval všem těm, kteří si našli čas a vyplnili dotazník zaměřený na řešenou problematiku.

Obsah

Úvod.....	8
1. Význam hospodářských opatření pro krizové stavy při řešení krizových situací.....	10
1.1.Vymezení základních pojmů	13
1.2.Právní předpisy	17
1.3.Historický vývoj	20
1.4.Úloha a působnost orgánů státu a územní samosprávy	21
2. Systém hospodářských opatření pro krizové stavy	24
2.1.Systém nouzového hospodářství	30
2.1.1.Nezbytné dodávky	31
2.1.2.Pohotovostní zásoby	32
2.1.3.Zásoby pro humanitární pomoc.....	33
2.2.Systém hospodářské mobilizace.....	39
2.3.Použití státních hmotných rezerv	41
2.3.1.Hmotné rezervy	43
2.3.2.Mobilizační rezervy	44
2.4.Regulační opatření.....	46
2.5.Výstavba a údržbu Infrastruktury	50
2.6.Plánovací a zajišťovací proces v rámci systému HOPKS.....	51
2.6.1.Plán nezbytných dodávek.....	52
2.6.2.Plán hospodářské mobilizace	58
2.6.3.Plán vytváření a udržování státních hmotných rezerv k zajištění bezpečnosti ČR.....	61
3. Informační podpora	63
4. Komparace přístupů České a Slovenské republiky k řešení dané problematiky	68
5. Dotazníkové šetření	73
5.1.Analýza dotazníkového šetření	74
5.2.Vyhodnocení dotazníkového šetření	84
Závěr	85

Použitá literatura	90
Seznam příloh	93
Přílohy	93

Úvod

Zajištění bezpečnosti České republiky je jednou z hlavních a základních priorit státu, jakožto aparátu veřejné moci. Za sebe mohu říci, že dle mého názoru žijeme v bezpečném státě, přestože musí být schopný odolávat nejrůznějším závažným hrozbám, a to jak těm vyvolávaným působením činností člověka, nebo přírodními vlivy. Podíváme-li se za hranice našeho státu, jsme v poslední době stále svědky nejrůznějších katastrof majících zásadní vliv na širokou společnost. Všimáme si nespočtu přírodních katastrof, v podobě rozsáhlých povodní v Německu v červenci 2021, ničivých tornád u břehů severní Ameriky, silných zemětřesení nyní v únoru roku 2023 v Turecku, nebo válečných konfliktů především na Ukrajině, Izraeli, Iráku, Sírii, Afghánistánu aj. I zde na našem území České republiky je náš bezpečnostní systém bohužel prověřován tragickými událostmi, zejména povodněmi, nebo událostmi poslední doby, jako tornádem na Moravě či rozsáhlým lesním požárem v národním parku Českého Švýcarska.

Hospodářská politika je všude přítomným palčivým tématem a nejinak tomu je v oblasti bezpečnosti a řešení krizových situací. Vedle organizačních a řídicích procesů hrají materiální i nemateriální, technická nebo ekonomická opatření významnou roli při řešení krizových situací a jejich rozsáhlých dopadů na zájmy České republiky. Pro tyto účely je vybudován systém hospodářských opatření pro krizové stavy, jakožto nástroj krizového řízení a hospodářské politiky státu při řešení krizových situací. Představuje tak rozsáhlou komplexní problematiku, která mě svou náplní zaujala a pro kterou jsem se tak rozhodl vypracovat tuto bakalářskou práci.

Cílem práce je podrobně se seznámit s aktuálním stavem dané problematiky a popsat **význam hospodářských opatření** při řešení krizových situací, **rozebrat systém hospodářských opatření pro krizové stavy** z pohledu zákona, metodik a odborné literatury, krátce **popsat strukturu informační podpory** a objektivně posoudit **teorii s řešením krizových situací** a využíváním hospodářských opatření pro krizové stavy **v praxi, zejména v oblasti nouzového hospodářství**. Dále je cílem práce **porovnat** hospodářská opatření pro krizové stavy, respektive **zákon č. 241/2000 Sb., se zákonem č.**

179/2011 Z. z. “o hospodárskej mobilizácii”, ktorým sa daná problematika rieši na Slovensku. Posledným cieľom je **zistiť mieru informovanosti rôznych skupín verejnosti** v oblasti riešenia krízových situácií a hospodárskych opatrení pro krízové stavy, a **získať názory verejnosti** na dané téma.

V práci byly použity metody strukturovaného rozhovoru s odborníkem, analýza dotazníkového šetření a komparace.

V Závěru jsou shrnuty poznatky získané při zpracování této práce, zhodnocení aktuálního stavu a uvedeny návrhy na možná zlepšení dané problematiky.

1. Význam hospodářských opatření pro krizové stavy při řešení krizových situací

Aby byl bezpečnostní systém České republiky schopen odolávat rozsáhlým krizovým situacím, je za tímto účelem vybaven různými bezpečnostními nástroji, mezi které patří i tzv. **krizové řízení**, které stát připravuje na **krizové situace** a určuje způsob jejich řešení. Krizové situace jsou charakteristické nasazením velkého počtu sil a prostředků zasahujících složek, zasažením rozsáhlého území a předpokladem škod velkého rozsahu. Není však možné, aby se na každou situaci vyplývající z potenciálních hrozeb a z nich plynoucích rizik záchranné složky připravovali při své běžné činnosti do té míry, aby byly schopny úspěšně likvidovat takto rozsáhlé následky s prostředky, kterými disponují, nebo jsou schopny disponovat. Krizové řízení nese celou řadu finančních, organizačních, materiálních a jiných opatření, se kterými souvisí i činnost plánování, analýzy a prevence, a které **umožňují řešení a likvidaci krizových situací, a však za podmínky vyhlášení jednoho ze čtyř krizových stavů**, jmenovitě stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu, jež otevírají právní rámec krizových a jiných opatření, která jinak složky integrovaného záchranného systému či orgány obcí, krajů nebo státní správy nemohou při jejich běžné činnosti využívat, aby v nezbytně nutných situacích nedocházelo k nad rámec potřebného omezování základních lidských práv.¹ Kromě organizačních a řídicích činností je jasné, že musí krizové řízení disponovat nadstandardními materiálními i nemateriálními (například služby) zdroji, jimiž může být zajištěno vlastní řešení krizové situace a její následná likvidace, kterými z povahy věci a zejména ekonomických hledisek disponovat záchranné složky běžně nemohou. Za tímto účelem je zřízen legislativní rámec hospodářských opatření, nazýváje se dle **zákona č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatření pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů**.²

¹ TARČÁNI, Ondřej. *Teorie a praxe krizového řízení I. 2.*, doplněné a upravené vydání. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2015. ISBN 978-80-7251-435-9.

² Zákon č. 241/2000 Sb., o *Hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů*.

Hospodářská opatření pro krizové stavy (dále jen HOPKS) jsou obecně jedním ze základních nástrojů hospodářské politiky a krizového řízení v oblasti přípravy na krizové situace a jejich řešení, který lze definovat jako komplexní **system plánování, organizování a uplatňování specifických opatření**, které mají za cíl pomoci složkám a orgánům odpovědných k řešení krizových situací překonat takové situace a snižovat následky jimi způsobené.³ Hospodářská opatření pro krizové stavy **jsou uplatnitelná jen při krizových situacích**, tedy v takovou chvíli a na takovém místě, kde je vyhlášen některý z krizových stavů. Z podstaty těchto situací, kdy se zkráceně jedná o mimořádnou událost, kterou složky integrovaného záchranného systému nejsou schopny překonat běžným způsobem, a je zapotřebí vyhlásit některý z krizových stavů, vyplývá nutnost zaopatření zejména materiálními prostředky, či službami bez nichž by z pohledu krizového řízení nebyla možná fáze odezvy ani fáze obnovy.⁴

Zákon o HOPKS vymezuje předmět působnosti jeho opatření jako: **“organizační, materiální nebo finanční opatření přijímané správním úřadem v krizových stavech pro zabezpečení nezbytné dodávky výrobků, prací a služeb, bez níž nelze zajistit překonání krizových stavů.”**⁵

Není možné nekonečně plnit sklady materiály pro každý jeden z celkem 22 typů krizových situací vymezených typovými plány krizových situací. Jednak pro jejich nepřeborné množství a jednak s nárokem na jejich pravidelnou obnovu a údržbu.⁶ Z tohoto důvodu je základním rysem hospodářských opatření pro krizové stavy snaha **zajištění tzv. nezbytných dodávek**, tedy materiálu, služeb, příslušenství apod. nezbytných k řešení krizové situace cestou podnikatelské soukromé sféry. Tím se zamýšlí zajištění nezbytných dodávek externími soukromými dodavateli, kteří například vyrábí tyto materiály jako předmět svého podnikání a jsou schopni je zajistit v dostatečném čase a v dostatečné míře.

HARAZIN, Lukáš a Oldřich LUŽA. *Hospodářská opatření pro krizové stavy*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2016. ISBN 978-80-7251-450-2.

⁴ *Hospodářská opatření pro krizové stavy: modul - F*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2019. ISBN 978-80-7616-036-1.

⁵ Zákon č. 241/2000 Sb., o *Hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů*. § 1, předmět úpravy, odst. 1

⁶ Kolektiv autorů. *Analýza hrozeb pro Českou republiku, závěrečná zpráva*. Praha: 2015. [online] © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena. [cit. 5. 1. 2023]. Dostupné také z: <https://www.hzscr.cz/soubor/analyza-hrozeb-zprava-pdf.aspx>

Pochopitelně řešení krizových situací nestojí pouze na službách soukromých dodavatelů, a tak pro případy, kdy by nebylo možné zajistit nezbytné dodávky zmíněným způsobem, Česká republika vytváří zásoby vybraných materiálů, strategických komodit aj., jejichž použití je podmíněno neschopností zabezpečit řešení krizové situace pouze dodavatelskou cestou.⁷

⁷*Hospodářská opatření pro krizové stavy: modul - F.* Praha: Ministerstvo vnitra, 2019. ISBN 978-80-7616-036-1.

1.1. Vymezení základních pojmů

Krizové řízení

“Krizovým řízením se rozumí souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešením, nebo ochranou kritické infrastruktury.”⁸

Krizová situace

“Krizovou situací se rozumí mimořádná událost podle zákona o integrovaném záchranném systému, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu.”⁹

Krizový stav

“Stav, který vyhláší hejtman kraje nebo primátor hl. m. Prahy (stav nebezpečí), vláda ČR, popř. předseda vlády ČR (nouzový stav) nebo Parlament ČR (stav ohrožení státu a válečný stav) v případě hrozby nebo vzniku krizové situace a v přímé závislosti na jejím charakteru a rozsahu.”¹⁰

Stav nebezpečí

“Stav nebezpečí se jako bezodkladné opatření může vyhlásit, jsou-li ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu, a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů, orgánů krajů a obcí, složek integrovaného záchranného systému nebo subjektů kritické infrastruktury.”¹¹

⁸ Zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů. § 1, předmět úpravy, odst. 1

⁹ Zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů. § 2, vymezení pojmů, odst. 1, (b)

¹⁰ Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu. Praha: Ministerstvo vnitra, 2016

¹¹ Zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů. § 3

Nouzový stav

*"Vláda může vyhlásit nouzový stav v případě živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost."*¹²

Stav ohrožení státu

*"Parlament může na návrh vlády vyhlásit stav ohrožení státu, je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy."*¹³

Válečný stav

*"Situace, kdy je ČR napadena, nebo jeli třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení."*¹⁴

Správní úřad ve vztahu ke krizovému řízení

*"Správními úřady podílejícími se na krizovém řízení a plánování ve smyslu zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů jsou: ústřední správní úřad, krajský úřad, obecní úřad s rozšířenou působností a příslušný orgán obce, které hasičský záchranný sbor kraje podle zvláštního právního předpisu uložil povinnost rozpracovat vybrané úkoly krizového plánu kraje, a správní úřad, podřízený ústřednímu správnímu úřadu, který má působnost v rámci určeného územního obvodu."*¹⁵

Nezbytná dodávka

¹² Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. čl. 5

¹³ Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. čl. 7

¹⁴ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. Čl. 43

¹⁵ Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu. Praha: Ministerstvo vnitra, 2016

“Nezbytná dodávka výrobků, prací a služeb, bez níž nelze zajistit překonání krizových stavů. Nezbytná dodávka je určena pro uspokojení základních životních potřeb obyvatelstva, pro podporu činnosti ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních služeb, zdravotnické záchranné služby a pro podporu výkonu státní správy, bez níž nelze zajistit překonání krizových stavů. Nezbytnou dodávkou se rovněž rozumí i mobilizační dodávka.”¹⁶

Mobilizační dodávka

“Nezbytná dodávka pro podporu ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů, uskutečňovaná po vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu.”¹⁷

Objednatel mobilizační dodávky

“Ústřední správní úřad, který má ve své pravomoci řízení ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů nebo odborně příslušný ústřední správní úřad, na jehož návrh byl jmenován subjektem hospodářské mobilizace i dodavatel nezbytné dodávky, který ji zajišťuje pro stav ohrožení státu a válečný stav, a to po dobu trvání jmenování takového dodavatele subjektem hospodářské mobilizace.”¹⁸

¹⁶ Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu. Praha: Ministerstvo vnitra, 2016

¹⁷ Zákon č. 241/2000 Sb., o Hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. § 2, (1), písm. g)

¹⁸ Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu. Praha: Ministerstvo vnitra, 2016

Dodavatel mobilizační dodávky

“Fyzická osoba s trvalým pobytem nebo právnická osoba se sídlem na území ČR a organizační složka právnické osoby se sídlem v zahraničí podnikající na území ČR, která má jako předmět své činnosti nebo podnikání zapsanou činnost umožňující dodat předmět nezbytné dodávky nebo která je schopna dodat předmět nezbytné dodávky.”¹⁹

Subjekt hospodářské mobilizace

“Dodavatel/poddodavatel mobilizační (v odůvodněných případech i nezbytné) dodávky splňující kritéria pro výběr subjektu hospodářské mobilizace a který je na návrh příslušného ústředního správního úřadu jmenován předsedou Správy státních hmotných rezerv subjektem hospodářské mobilizace postupem podle zvláštního právního předpisu. Za subjekt hospodářské mobilizace se považuje také podnikatel, který se zavázal za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu dodávat výrobky, práce nebo služby nezbytné pro zajištění ozbrojených sil a ozbrojených sborů, a byl jím jmenován.”²⁰

Plán nezbytných dodávek

“Plánem nezbytných dodávek se rozumí samostatná část krizového plánu zpracovaná správním úřadem v systému nouzového hospodářství”²¹

Plán hospodářské mobilizace

“plánem hospodářské mobilizace se rozumí samostatná část krizového plánu zpracovaná ústředním správním úřadem v systému hospodářské mobilizace”²²

¹⁹ Zákon č. 241/2000 Sb., o Hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. § 2, (1), písm. b)

²⁰ Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu. Praha: Ministerstvo vnitra, 2016

²¹ Zákon č. 241/2000 Sb., o Hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. § 2, (1), písm. c)

²² Zákon č. 241/2000 Sb., o Hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. § 2, (1), písm. e)

1.2. Právní předpisy

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Ústava se otázkám bezpečnosti věnuje pouze v ustanovení o možnosti vyhlášení válečného stavu či vyslání ozbrojených sil mimo území ČR.²³

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky

Zákon o bezpečnosti České republiky je základním právním předpisem v oblasti vnitřní i vnější bezpečnosti, kdy ve svém základním ustanovení definuje zajištění bezpečnosti v čl. 1 *“Zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je základní povinností státu.”*²⁴ Zákon dále vymezuje bezpečnostní sbory, záchranné sbory, havarijní služby a orgány veřejné správy zajišťující bezpečnost ČR. Na základě tohoto zákona je zřízena bezpečnostní rada státu, co by stálý pracovní orgán vlády v oblasti bezpečnosti. Dále v souladu s tímto zákonem lze za splněných podmínek vyhlásit nouzový stav, či stav ohrožení státu.²⁵

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

Zákon vymezuje některé pojmy z oblasti krizového řízení, vymezuje působnost orgánů krizového řízení, pojímá finanční, informační a geografické zabezpečení, vymezuje práva a povinnosti osob a subjektů v rámci krizového řízení a také se věnuje kontrole, přestupkům, sankcím za ně a formám náhrad. Na základě krizového zákona lze vyhlásit stav nebezpečí.²⁶

²³ HARAZIN, Lukáš a Oldřich LUŽA. *Hospodářská opatření pro krizové stavy*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2016. ISBN 978-80-7251-450-2.

²⁴ Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. Čl. 1

²⁵ Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. Čl. 2

²⁶ Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů. § 3

Zákon č. 241/2000 Sb., Zákon o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů

Je primárním pramenem práva pro účely této bakalářské práce. Předmětem úpravy zní: *“Zákon upravuje přípravu hospodářských opatření pro stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav a přijetí hospodářských opatření po vyhlášení krizových stavů.”*²⁷ Komplexně rýsuje **system HOPKS** včetně způsobu zajišťování **nezbytných dodávek** a jejich plánování, vymezuje působnost a úkoly příslušných orgánů veřejné správy, postavení subjektů podílejících se na zajišťování nezbytných dodávek, věnuje se související infrastruktuře, ukládá možnost zavedení regulačních opatření podle tohoto zákona, stanovuje způsob kontroly a také se věnuje přestupkům v souvislosti s uplatněním opatření tohoto zákona.²⁸

Zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti správy státních hmotných rezerv

Správa státních hmotných rezerv je ústředním správním orgánem v oblasti hospodářských opatření pro krizové stavy a zajišťování státních hmotných rezerv. Tento zákon vymezuje rozsah její působnosti a organizační strukturu. Vymezuje spolupráci s ostatními orgány veřejné správy zejména v oblasti zajišťování nezbytných dodávek na ústřední úrovni, kdy ve spolupráci s jednotlivými ministerskými úřady vytváří plány nezbytných dodávek a požadavky na hmotné či mobilizační rezervy a dále orgány krizového řízení na krajské úrovni, kdy těmto poskytuje hmotné rezervy či poskytuje humanitární pomoc.²⁹

Další související právní předpisy:

- Vyhláška Správy státních hmotných rezerv č. 498/2000 Sb., o plánování a provádění hospodářských opatření pro krizové stavy (v pozdějších zněních č. 542/2002 Sb. a č. 394/2012 Sb.)
- Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky

²⁷ Zákon č. 241/2000 Sb., o Hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. § 1, (1)

²⁸ *Hospodářská opatření pro krizové stavy: modul - F.* Praha: Ministerstvo vnitra, 2019. ISBN 978-80-7616-036-1

²⁹ Zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv.

- Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském Záchraném sboru České republiky
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky
- Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě
- Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

1.3. Historický vývoj

Z pohledu historie se hospodářská opatření při řešení krizových situací rozdělují na dobu před rokem 1992, dobu mezi roky 1992 a 2000 a dobu po roce 2000. Do roku 2000, kdy krizové řízení dosáhlo celkově významných změn, přeorientování priorit a přizpůsobení se novému bezpečnostnímu prostředí, byla pozornost v oblasti bezpečnosti věnována situacím válečného charakteru, přirozeně v návaznosti na předchozí válečná období či studenou válku. V legislativním rámci byl vymezen systém hospodářské mobilizace, rozdělen na mobilizační přípravu a obranné hospodářství, který byl budován od počátku 19. století. Spočíval v centrálním přerozdělování závazných dílčích úkolů státním rozpočtovým plánem. Politicko-ekonomické změny vyvolané sametovou revolucí v roce 1989 však již znemožňovali takto direktivní přístup k hospodářské politice, zejména s principy tržní politiky, podnikatelství aj., což přineslo změny zapracované v nařízení vlády č. 284/1992 Sb. Tímto nařízením se přešlo od direktivního přístupu k přístupu smluvnímu, využívaje mimo jiné nově subjektů hospodářské mobilizace a krizového plánu hospodářské mobilizace na místo rozpočtového plánu. Systém umožnil přijímat opatření pro období branné povinnosti, tedy přípravné fáze, i pro období válečného konfliktu. Tento systém byl však jen přechodný a byly zahájeny práce na nové právní úpravě, která vešla v účinnost 1. 1. 2001 v podobě zákona č. 241/2000 Sb. o HOPKS, kdy se současně přetvořilo celé krizové řízení. Ten přinesl významnou změnu v reakci na změnu vnímání bezpečnostního prostředí, kdy se upustilo od preference krizových situací válečného konfliktu a pozornost se začala věnovat spíše těm krizovým situacím nevojenského charakteru, za jehož účelem byl vystavěn systém nouzového hospodářství pokrývající potřeby nevojenských krizových situací.³⁰

³⁰ANTUŠÁK, Emil. *Hospodářská opatření pro krizové stavy: doplňkové texty pro posluchače kombinované formy studia studijního programu „Ochrana obyvatelstva“*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2007

1.4. Úloha a působnost orgánů státu a územní samosprávy

Za bezpečnost státu a jeho obyvatel zodpovídá stát. Tuto povinnost mu ve svém prvním článku ukládá ústavní zákon č. 110/1998 o bezpečnosti ČR - *“Zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je základní povinností státu.”*³¹ Aby zajišťování bezpečnosti mohlo být komplexní a především funkční má stát vybudovanou strukturu správních úřadů a jejich organizačních složek, mezi které se rozdělují jednotlivé úkoly a pravomoce. Tato struktura je hierarchicky rozdělena především v pojetí veřejné správy na státní správu a územní samosprávu. Mezi zástupce státní správy a dalších orgánů státu podílejících se na zajišťování bezpečnosti patří prezident v pozici vrchního velitele ozbrojených sil, parlament ČR, vláda, ministerstva a jiné ústřední správní úřady. Pro účely této problematiky a krizového řízení se vláda, ministerstva a jiné ústřední správní úřady řadí pod souhrnné označení **“ústřední úroveň řízení”**. Na úrovni územních samospráv, tedy ze zmíněného pohledu **“krajské úrovni”** a **“úrovni obce s rozšířenou působností”** se zde řadí Hejtman, nebo primátor hlavního města Prahy, krajské úřady, starosta obce s rozšířenou působností (dále jen starosta ORP) a obecní úřad s rozšířenou působností. Na zajištění bezpečnosti se také podílí starosta obce, ovšem nikoli na úrovni krizového řízení a řešení krizových situací. Odrazem této struktury správních úřadů je i vymezení správních úřadů podle zákona o HOPKS, který je v hlavě druhé a jednotlivých paragrafech rozdělen na vládu, ústřední správní úřady (mj. ministerstva), orgány kraje a orgány obce s rozšířenou působností.³²

Prezident ČR plní především symbolickou funkci v roli vrchního velitele ozbrojených sil, avšak je zde nutné akcentovat právě symboliku této pozice, neboť v čele ozbrojených sil stojí zejména generální štáb armády ČR. **Parlament** pak vykonává kontrolní funkci nad činností vlády. V rámci krizových stavů **poslanecká sněmovna** na návrh vlády schvaluje prodloužení nouzového stavu. Parlament jako celek rozhoduje na návrh vlády o vyhlášení stavu ohrožení státu,

³¹ Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. Čl. 1

³² TARČÁNI, Ondřej. *Teorie a praxe krizového řízení I. 2.*, doplněné a upravené vydání. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2015. ISBN 978-80-7251-435-9.

nebo rozhoduje o vyhlášení válečného stavu. Do problematiky hospodářských opatření pak prezident ani parlament nevstupují.³³

Vláda je z pohledu bezpečnosti odpovědná za bezpečnostní politiku státu, skrze základní koncepční dokument vlády - bezpečnostní strategii ČR. Pro účely problematiky řešení krizových situací v návaznosti na hospodářská opatření pro krizové stavy a pro zajištění procesních úkonů a výkonu její působnosti v této oblasti jsou jí svěřeny jednak různé schvalovací pravomoce, jednak vyhláší nouzový stav a jednak může přijímat různá krizová opatření, jako k příkladu během pandemie Covidu 19. V rámci HOPKS rozhoduje o bezplatném použití státních hmotných rezerv, přijetí regulačních opatření, nebo opatření hospodářské mobilizace.³⁴

Ministerstva a jiné ústřední správní úřady v okruhu jejich působnosti plní zejména plánovací funkci, kdy pro tento účel zpracovávají koncepce hospodářských opatření, zpracovávají plány nezbytných dodávek, a plány hospodářské mobilizace, vytvářejí požadavky na tvorbu státních hmotných rezerv a připravují regulační opatření. Dále plní kontrolní funkci nad smlouvenými právníckými osobami.³⁵

Na krajské úrovni působí **hejtman** (popřípadě primátor hl. m. Prahy) a krajský úřad. Hejtman kraje řídí a kontroluje přípravu hospodářských opatření, vyhláší regulační opatření jakož i stav nebezpečí, který tak na úrovni samospráv otevírá možnost využití systémů HOPKS. Prostřednictvím hejtmána se také přidělují zásoby pro humanitární pomoc. Krajský úřad obdobně jako ústřední správní úřad, plní plánovací funkci v jeho správním území. Zpracovává tedy plán nezbytných dodávek a rozpracovává regulační opatření.³⁶

Starosta ORP zajišťuje připravenost obce na hospodářská opatření a může vydávat regulační opatření. Obecní úřad ORP opět obdobně zpracovává

³³ TARČÁNI, Ondřej. *Teorie a praxe krizového řízení I. 2.*, doplněné a upravené vydání. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2015. ISBN 978-80-7251-435-9.

³⁴ TARČÁNI, Ondřej. *Teorie a praxe krizového řízení I. 2.*, doplněné a upravené vydání. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2015. ISBN 978-80-7251-435-9.

³⁵ Zákon č. 241/2000 Sb., o *Hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů*. § 6

³⁶ Zákon č. 241/2000 Sb., o *Hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů*. § 7

plán nezbytných dodávek a zpracovává přípravu regulačních opatření. Mimo to také plní úkoly přidělené krajským úřadem.³⁷

Podrobněji je činnost jednotlivých správních úřadů rozpracovaná v jednotlivých kapitolách systému HOPKS.

³⁷ Zákon č. 241/2000 Sb., o Hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. § 8

2. Systém hospodářských opatření pro krizové stavy

Systém HOPKS se podle § 4 skládá z celkem pěti částí, které se vzájemně ovlivňují a doplňují a jsou jimi **systém nouzového hospodářství, systém hospodářské mobilizace, použití státních hmotných rezerv, výstavba a údržba infrastruktury a regulační opatření**. Hlavním předmětem HOPKS je zajištění **nezbytných či mobilizačních dodávek** a proto je celý systém postaven na dvou základních systémech - pilířích - **systému nouzového hospodářství** a systému **hospodářské mobilizace**, které mají za cíl nezbytné a mobilizační dodávky zabezpečit prostřednictvím podnikatelské sféry (nezbytné dodávky v systému nouzového hospodářství a mobilizační dodávky v systému hospodářské mobilizace). Podpůrně pro tyto základní pilíře lze použít **státní hmotné rezervy, výstavbu a údržbu infrastruktury, nebo regulační opatření**. Státní hmotné rezervy představují nezbytné dodávky, které nelze zajistit v systémech nouzového hospodářství a hospodářské mobilizace.³⁸ Výstavba a údržba infrastruktury zajišťuje požadavky na materiální zdroje infrastrukturního charakteru a regulační opatření jsou krajním nástrojem, který má v nezbytné míře pomoci v době, kdy *“dopady krizové situace znemožní normální tržní způsob výroby a distribuce zboží potřebného zejména pro pokrytí základních životních potřeb obyvatelstva na území postiženém krizovou situací.”*³⁹

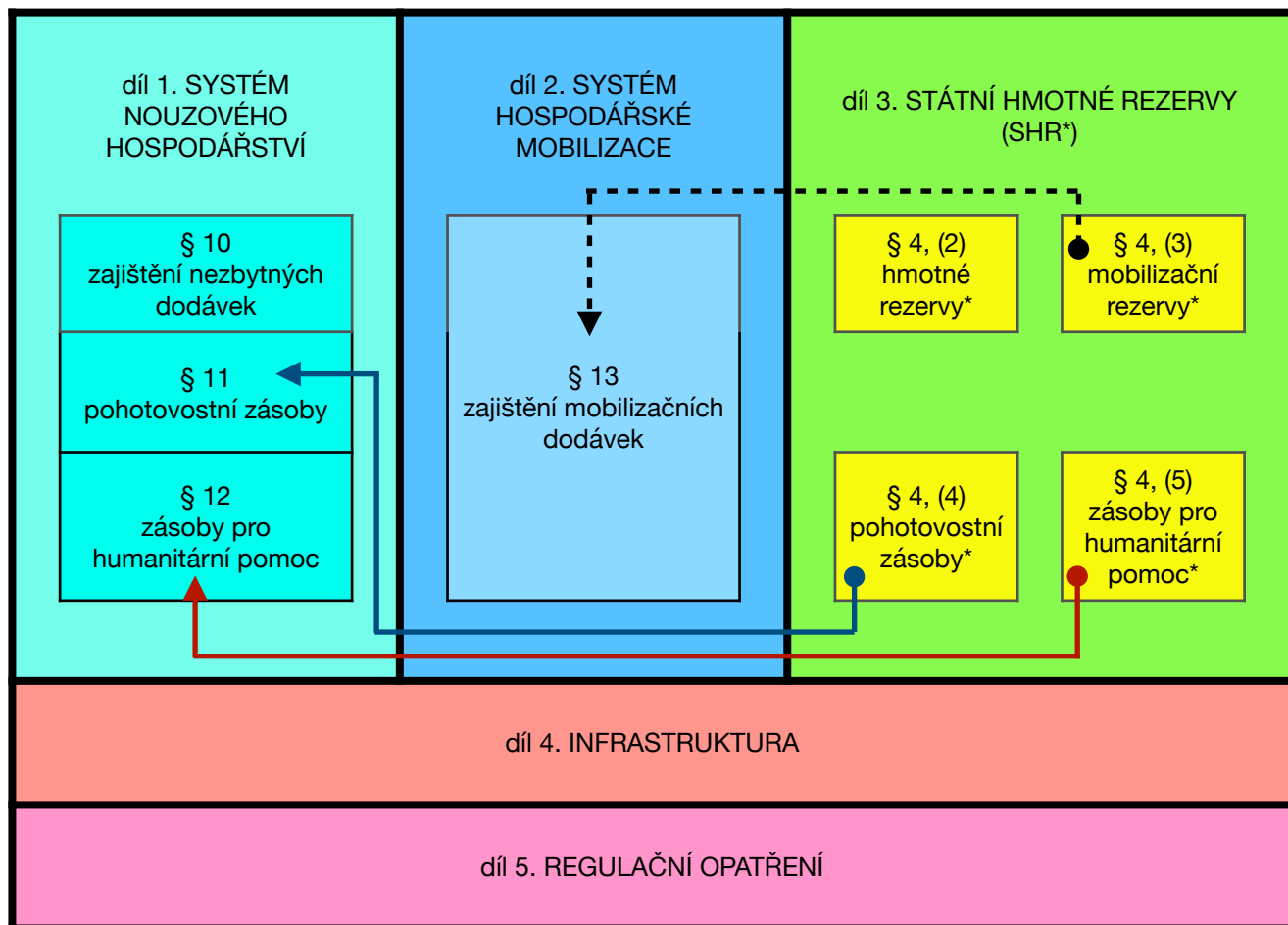
Následující tabulka vyjadřuje Systém HOPKS jako celek, zejména pak propojení systémů nouzového hospodářství a hospodářské mobilizace s instrumentem státních hmotných rezerv. Zákon o HOPKS zmiňuje státní hmotné rezervy jako samostatný díl systému HOPKS, avšak ty jsou konkrétně specifikované zákonem č. 97/2000 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv (dále jen SSHR). Ten umožňuje Správě státních hmotných rezerv jako formu státních hmotných rezerv (dále jen SHR) vytvářet **nouzové zásoby a zásoby pro humanitární pomoc** v rámci systému nouzového hospodářství. Zákon o HOPKS tedy říká, kdy se tyto zásoby mohou využít, a za jakých podmínek v rámci uplatňování systému nouzového hospodářství a zákon o

³⁸ HARAZIN, Lukáš a Oldřich LUŽA. *Hospodářská opatření pro krizové stavy*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2016. ISBN 978-80-7251-450-2.

³⁹ Správa státních hmotných rezerv. *Regulační opatření* [online] Copyright © SSHR České republiky 2023. [12. 2. 2023] Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnou-spravu/system-hopks/>

působnosti SSHR říká, co tyto zásoby a současně **hmotné rezervy** a **mobilizační rezervy**, které jako takové již stojí mimo systémy nouzového hospodářství nebo hospodářské mobilizace, představují a souhrnně upřesňuje podmínky jejich použití.

Tabulka č. 1: Struktura systému hospodářských opatření pro krizové stavy

*podle zákona 97/1993 Sb.

zdroj: vlastní

Rozhovor s odborníkem

Pro pohled na problematiku systému hospodářských opatření pro krizové stavy v praxi, byl učiněn rozhovor s odborníkem na danou problematiku. Rozhovor byl veden na Libereckém magistrátu dne 15. 2. 2023. Otázky a odpovědi jsou uvedeny v jednotlivých kapitolách podle tématu, přičemž hlavním tématem rozhovoru byl systém nouzového hospodářství.

Rozhovor je veden s panem Ing. Janem Gardoněm, pracovníkem na oddělení krizového řízení magistrátu města Liberce s agendou plánování hospodářských opatření. Ačkoli se pan Gardoň na rozhovor prý nikterak zvlášť nepřipravoval, z jeho odpovědí bylo jasné, že s řešením krizových situací a se zajišťováním nezbytných dodávek má mnoho zkušeností, které opíral zejména o svou praxi.

V první části rozhovoru byly kladeny obecné otázky na systém HOPKS. Rozhovor začal otázkou, jak pan Gardoň ze svého pohledu hodnotí systém jako celek. Pan Gardoň jej v obecné rovině ze začátku hodnotil jako dostačující, ačkoli později poznamenal mnoho nedostatků, pro které v praxi systém HOPKS jako takový se svými kolegy příliš nevyužívali. S kritikou začal u informační podpory (o které se píše v samostatné kapitole této práce) skrze kterou hodnotil využitelnost a slabiny systému HOPKS.

“Problém je, že Argis, krizkom, krizdata a kiskan jsou na dnešní dobu poměrně zastaralé a z našeho pohledu ne úplně aktuální, a to je dáno tím, že ty subjekty, které se do toho přihlašují data neaktualizují i když se hasiči snaží to průběžně vyžadovat a bohužel s tím co máme nejsou vždy ty data to, co my bychom potřebovali. Například, když se sháněly chladicí kapacity na uskladnění vakcín, tak jsme zjistili že z pěti dodavatelů, který jsme měli v systému, byl schopný dodávat pouze jeden. O těch ostatních dodavatelích se zjistilo, že to jsou jen servisy nebo prodejci ledniček a takových věcí čili pro nás nevyužitelné.”

Na otázku pak co by viděl jako východisko tohoto problému odpovídal: *“Vyšší úrovně, správa státních hmotných rezerv ústřední správní úřady a kraje by měli blíže specifikovat, co do systému chtějí dávat a aby oslovovali dodavatele takovým způsobem, aby přesně věděli, co se od nich chce. Nejlépe dodavatele nějakým způsobem zaangažovat, aby bylo v jejich zájmu data aktualizovat.”*

Pozornost poté přešla ke spolupráci s ostatními správními úřady a jinými subjekty, kdy pan Gardoň vyzdvihoval spolupráci s krajem nebo hasiči a hodnotil tuto úroveň spolupráce za bezproblémovou. Zmínil, že se na tomto přístupu kraje a komunikaci s ním třeba odráží zkušenost hejtmána Libereckého kraje, s povodněmi v roce 2010, kdy v té době působil jako starosta v jedné ze silně zasažených obcí. Velmi však kritizoval úroveň ústředních správních úřadů.

“S krajem a s hasičema je to celkem bez problému a spolupráce s ústředními správními úřadama je katastrofa. Ti nekomunikují a přijde mi, že tam není snaha ani ochota řešit to, co oni by řešit měli. Komunikuje s nimi samozřejmě kraj, my to víme tedy od nich a komunikujeme s nimi, když nám dají úkol, dotaz nebo se nás zeptají na nějaké návrhy.”

Při rozhovoru obecně o plánování se v názoru pana Gardoně na systém HOPKS odrážela zkušenost s ústředními správními úřady, kdy toto hodnotil způsobem, že je nutné se spoléhat na vlastní zdroje, nebo vlastní iniciativu si nějak tyto zdroje zajistit vlastní cestou, neboť jemu a jeho kolegům ústřední správní úřady příliš nepomohly, naopak někdy situaci ještě zhoršily.

“Plán nezbytných dodávek zpracováváme, mapujeme tedy co máme na svém území, co nemáme a co by se kde dalo sehnat, ale teď se například při Covidu ukázalo, že se musíme spoléhat na sebe, a že nám stát nic nedá. Naopak jsme měli domluvený dodavatele a ze strany státu přišel zákaz prodeje a distribuce a ti dodavatelé, které jsme měli domluvený, nám to nemohli v tu chvíli prodat a byli jsme na začátku a museli jsme hledat jinde. Takže spoléhat na systém by bylo hezké, ale v praxi to úplně nefungovalo a museli jsme hledat jinde. Když je to ale takový průšvih, tak to nesháníte jenom na vlastním území, ale celorepublikově a dělají to všichni.”

Dále mne zajímalo, zda je cesta zajišťování nezbytných dodávek cestou podnikatelských subjektů správnou cestou, nebo zda by bylo vhodnější širší uplatnění skladových zásob.

“Určitě by to mělo být nějakým způsobem vyvážené. Žádní podnikatelé ale dnes nedrží zásoby. To jsme poznali teď při krizi s příchodem Ukrajinských uprchlíků, když se sháněly spacáky a lehátka. Také si nedokážu představit, že by správa držela takové zásoby, aby jimi byla schopna pokrýt všechny potřeby, to je nereálné. Takže tam musí být nějaký kompromis mezi tím co si můžeme sehnat

sami a tím co se může uskladnit. Dám vám příklad cisteren na pitnou vodu. Správa drží nějaký počet cisteren a nějaký počet nosičů a jednu úpravnu vody na celou republiku. Když jsme si ale dělali analýzu a zjistili jsme kolik bychom potřebovali cisteren jen na území Liberce, abychom zajistili předepsané množství pro každého občana, tak jsme zjistili že zásoby, které mají být pro celou republiku by nestačily ani na pokrytí toho našeho města. Muselo by se najet na nějaký systém skladování v jednotlivých regionech, což by ale nikdo nezaplátil. Není to totiž jen o skladování, ale musí se to také udržovat, servisovat a podobně.”

Jednou z mých otázek v obecné rovině byla otázka v historickém kontextu HOPKS a názor na rozdělení systémů nouzového hospodářství a systému hospodářské mobilizace. Pan Gardoň však na tuto otázku nemohl odpovídat, neboť v době, kdy s touto problematikou začal již byl přijat zákon 241/2000 Sb., o HOPKS a s tím, jak byl systém nastaven předem se tedy neseznámil. K rozdělení HOPKS akcentoval, že jde o dva zcela odlišné systémy zejména z pohledu plánování a zajišťování, byť se v obou případech jedná o hospodářská opatření, ale vyzdvihoval, že tyto systémy nelze v ničem nikterak srovnávat.

Posledním tématem v okruhu obecných otázek bylo, zda systém jako celek představuje snadnou, rychlou a jasnou pomoc při řešení krizových situací a zda by nebylo vhodné například rozšířit kompetence zasahujících složek, konkrétně hasičského záchranného sboru, pro urychlení některých procesních úkonů. V této otázce pan Gardoň odpovídal nejprve ve vztahu k hasičskému záchrannému sboru. *“U těch hasičů určitě ne. Protože ti hasiči toho mají tolik, že aby za nás ještě dělali tohle a vyžadovali nějaké zdroje, to je nereálné. To si jednoznačně musíme dělat my sami.”*⁴⁰ Rozhovor poté pokračoval první částí této otázky. Pan Gardoň často hovořil o konkrétních případech, které byly předmětem otázek v další části v kapitole systému nouzového hospodářství. Jsou však uvedeny i v této části, neboť je skrze ně ilustrována využitelnost systému a jeho úskalí.

“Za svoji kariéru v té praxi si nepamatuju, ať to byly povodně, ať to byl Kyrill a tak dále, tak se nijak masivně vyžadování prostředků cestou těchto

⁴⁰ Vlastní strukturovaný rozhovor s panem Ing. Janem Gardoněm, pracovníkem na oddělení krizového řízení magistrátu města Liberec.

systémů a nezbytných dodávek nepoužívalo. Vyžadovalo se to, když byly potřeba nádrže na vodu, elektrocentrály a takový větší věci, jinak jsme si to řešili na přímo s podnikateli po své linii, protože to bylo nejrychleji a nejefektivnější. Vyžadování cestou systému nouzového hospodářství je zdlouhavé. Například když jsme sháněli písek, tak jsme oslovovali dodavatele z toho systému, a buď s námi nekomunikovali, nebo s námi komunikovali pracovníci, co neměli rozhodovací kompetence a podobně. Proto je lepší mít s některými dodavateli dobré vztahy, znát je a komunikovat s nima na přímo, protože víme, že s tím není problém a domluvíme se hned. Podobně kdybychom třeba potraviny měli řešit s velkými řetězci jako s dodavateli, tak je to na dlouhý lokte. Pak máme ale pár lokálních dodavatelů, které známe a od kterých nám většinou dodávky stačí a přímo ten systém pak využívat nepotřebujeme. Jinak v tom systému jsou samozřejmě zahrnutí jak ti, co známe, tak ti ostatní. Rozdíl je v tom, že když je známe a máme s nimi nějakou spolupráci, tak na ně máme přímo kontakty a nemusíme je hledat v tom systému. Navíc ten systém je přístupný jen za vyhlášeného krizového stavu. Když máme vztahy přímo s těmi dodavateli a komunikujeme s nimi napřímo, tak je můžeme využít i pro mimořádné události. Ten systém využíváme když si ty dodávky fakt nemůžeme zajistit sami, ale většinou se nám daří si je obstarat. Problém toho systému také je, že funguje teritoriálně. Například víme že na našem území má jedna firma bagry, jeřáby a těžkou techniku, ale nemůžeme je využít, protože ta firma má sídlo v Praze, a tak si o ně nemůžeme požádat. Musí to jít případně přes ústřední orgány, a to je pomalé. Pokud máme ale s firmou dobré vztahy a kontakty, tak není většinou problém zavolat a ta firma nám to poskytne. Systémově je to však špatně. Podobně můžu uvést příklad mobilních toalet. Máme tady obrovský sklad mobilních toalet, ale sídlo mají jinde, takže přes ten systém si na ně nesáhneme, i když víme, že je máme tady. Problém tedy je, že systém neřeší místo, kde firma podniká, ale její sídlo.”

2.1. Systém nouzového hospodářství

Systém nouzového hospodářství je systémem uplatnitelným po vyhlášení kteréhokoli krizového stavu a reaguje na potřeby vyvolané krizovou situací zajištěním nezbytné dodávky (dále jen ND) nevojenského charakteru, pro **“uspokojení základních životních potřeb, pro podporu činnosti záchranných sborů, havarijních služeb, zdravotnické záchranné služby a Policie České republiky a podporu výkonu státní správy”**⁴¹, prostřednictvím podnikatelské sféry a **“způsobem obvyklým pro období mimo krizové stavy”**. Způsobem obvyklým se rozumí klasický tržní mechanismus, kdy podnikatel zabezpečuje dodávky jeho odběrateli na základě obchodního vztahu. Tento způsob je rovněž vyjádřen tzv. **principem kontinuity**, jedním ze dvou základních principů při aplikaci hospodářských opatření, kterým se rozumí základní způsob zajišťování nezbytných dodávek, kdy je **v první řadě při zabezpečování nezbytných dodávek využíváno právě podnikatelské sféry a až ve chvíli, kdy tito nejsou schopni dodávat nezbytné dodávky, se využije nadstandardních zdrojů, či opatření** (využití státních hmotných rezerv, nebo aplikace regulačních opatření). Vedle principu kontinuity je druhým základním principem tzv. princip subsidiarity. Ten hierarchicky vyjadřuje postup jednotlivých správních úřadů při řešení krizových situací způsobem, že **řešení krizových situací je v první řadě v kompetenci nižších úrovní**, respektive orgánů územní samosprávy - obce s rozšířenou působností, případně kraje, přičemž ti postupují řešení krizové situace vyšším správním úřadům ve chvíli, kdy nezbytné dodávky již nemohou zabezpečit vlastními zdroji.⁴²

Systém nouzového hospodářství tak pojímá jak veřejnou správu, respektive správní úřady v roli subjektu odpovědného za řešení krizové situace a zajištění nezbytných dodávek, tak **podnikatelské subjekty**, jakožto disponibilní zdroj zboží a služeb. Správní úřad při zajištění ND postupuje tzv. **neadresným způsobem**, a tedy primárně nezakládá vztah s konkrétním podnikatelem, který by za daných podmínek byl vázán dodávat předmět nezbytné dodávky. Na místo

⁴¹ Zákon č. 241/2000 Sb., o Hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. hlava III, § 10

⁴² HARAŽIN, Lukáš a Oldřich LUŽA. *Hospodářská opatření pro krizové stavy*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2016. ISBN 978-80-7251-450-2.

tohoto vztahu zpracovává **plán nezbytných dodávek** (viz kapitola plán nezbytných dodávek), v němž podnikatelské subjekty pouze zahrne do přehledu disponibilních zdrojů pro dané správní území či okruh působnosti ústředního správního úřadu. Během krizové situace pak nezbytné dodávky vyžaduje od podnikatelů zahrnutých do plánu nezbytných dodávek na základě ustanovení §29 krizového zákona - práva a povinnosti osob.⁴³ Poskytování nezbytných dodávek, ačkoli je vyžádaného direktivním způsobem podle zmíněného ustanovení, není bezplatné a podnikateli je hradí ten správní orgán, který o nich rozhodl.⁴⁴ Ve své podstatě se tak jedná o běžný obchodní vztah s rozdílem, že správní úřad může odebírat předmět nezbytné dodávky přednostně před jinými odběrateli. Kromě ND pod nouzové hospodářství také spadají pohotovostní zásoby a zásoby pro humanitární pomoc, které spravuje Správa státních hmotných rezerv a které lze využít v situacích, kdy není na daném území možné zajistit nezbytné dodávky cestou podnikatelských subjektů.⁴⁵

2.1.1. Nezbytné dodávky

Pro názornou představu o podobě nezbytných dodávek je tato kapitola zaměřena na nezbytné dodávky pro povodně a vychází z dokumentu Jana Horáka a Aleše Kudláka, *“Analýza potřeb nezbytných dodávek pro řešení krizových situací ve správním obvodu obce s rozšířenou působností”*⁴⁶, kde se rozebírají příkladmo nezbytné dodávky za krizové situace povodní.

Zdroje nezbytných dodávek pro řešení povodní lze rozdělit do kategorií protipovodňových, ochrany obyvatelstva a sanačních a asanačních prací.

Protipovodňová opatření mohou představovat jednak materiály potřebných například pro výstavbu protipovodňových hrází - písek, pytle, hotové protipovodňové hráze, ochranné prostředky, ženiijní nástroje aj., jednak techniku

⁴³ Zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů. § 29, (3)

⁴⁴ Zákon č. 241/2000 Sb., o Hospodářských opatřeních pro krizové stavy, a o změně některých souvisejících zákonů. § 10, (2)

⁴⁵ *Hospodářská opatření pro krizové stavy: modul - F*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2019. ISBN 978-80-7616-036-1.

⁴⁶ HORÁK, Jan a KUDLÁK, Aleš. *Analýza potřeb nezbytných dodávek pro řešení krizových situací ve správním obvodu obce s rozšířenou působností*. Dostupné také z: https://www.mesto-pisek.cz/assets/File.ashx?id_org=12075&id_dokumenty=12448

pro převážení zmíněných materiálů, pro terénní úpravy, přepravu osob a další a také služby, které budou zajišťovat konkrétní činnosti - odtah, zemní práce, stěhovací služby apod.

V rámci ochrany obyvatelstva je nutné zabezpečení **nouzového přežití** a zajištění **základních potřeb pro přežití**. To představuje zajištění ubytování, lůžkovin a spacích potřeb, potravin, hygienických potřeb nebo toalety.

Sanační a asanační práce se vztahují k fázi likvidace krizové situace - době, kdy již nehrozí další riziko a likvidují se následky, které povodeň způsobila. Zde se nezbytné dodávky podobají některým z těch potřebných pro tvorbu protipovodňových opatření. Nalezneme zde opět celou řadu ženiálních nástrojů - lopaty, krumpáče, bourací kladiva, pneumatická kladiva a sbíječky, hrábě, sekery, a také ochranné prostředky, dezinfekční prostředky, přístroje, elektrocentrály, specifické automobily, stavební a spojovací materiál a další technická zařízení potřebná k odstranění následků.⁴⁷

2.1.2. Pohotovostní zásoby

Představují **zásobu řady ND** pro uspokojení **základních životních potřeb** obyvatel, například zásobování pitnou vodou, prostředky nouzového přežití aj., a pro **podporu záchranných, bezpečnostních a havarijních složek** v době krizové situace, nebo za splnění stanovených podmínek i mimo ni, pokud ND nelze zajistit obvyklým způsobem. Na rozdíl od zásob pro humanitární pomoc mají dlouhodobější charakter a jejich použití není přímo adresné. Pohotovostní zásoby se tedy po ukončení krizového stavu zpravidla do 60 dní vracejí. Jeli těchto zásob třeba i po vypršení lhůty 60 dnů, může jejich příjemce v této lhůtě požádat SSHR, která na tento požadavek vypracuje smlouvu na jejíž základě může příjemce užívat pohotovostní zásoby i nadále.

Pohotovostní zásoby jsou součástí **nouzového hospodářství**, ačkoli je vytváří Správa státních hmotných rezerv jako jednu ze čtyř částí státních hmotných rezerv (viz tabulka č.1). SSHR je vytváří na základě **požadavku na ND** příslušného ústředního správního úřadu, které nemůže zajistit stanoveným

⁴⁷ HORÁK, Jan a KUDLÁK, Aleš. *Analýza potřeb nezbytných dodávek pro řešení krizových situací ve správním obvodu obce s rozšířenou působností*. Dostupné také z: https://www.mestopisek.cz/assets/File.ashx?id_org=12075&id_dokumenty=12448

postupem (viz kapitola plán nezbytných dodávek) a po schválení v návrhu **plánu na vytváření a udržování státních hmotných rezerv k zajištění bezpečnosti ČR**. O poskytnutí vytvořených pohotovostních zásob pak rozhoduje **ten ústřední správní úřad, z jehož požadavku byly vytvořeny**. Příjemcem může být *“správní úřad nebo orgán územní samosprávy nebo sbor či služba podle § 10 odst. 1 písm. b).”*⁴⁸ zákona o HOPKS. Příjemce je může dále poskytnou fyzické nebo právnické osobě, nebo jiné organizační složce státu avšak se tím nezabývá odpovědnosti za jejich navrácení SSHR. Kromě tohoto schématu použití mohou být poskytnuty i do zahraničí jako forma materiální humanitární pomoci.⁴⁹

2.1.3. Zásoby pro humanitární pomoc

Tyto zásoby jsou stejně jako pohotovostní zásoby součástí státních hmotných rezerv a představují zejména materiály potřebné pro **nouzové přežití** obyvatel zasažených krizovou situací, kteří se z různých důvodů například **nemohou evakuovat**, třeba kvůli ochraně svého majetku, nebo jsou jinak **vážně materiálně poškozeni**. Proto se na rozdíl od pohotovostních zásob poskytují **adresně**, tedy přímo zasaženým osobám, a to **bezplatně** pro užitek, nebo spotřebu zejména na první **3 dny krizové situace** a po skončení krizové situace se **nevracejí**. Jedná se například o potraviny a pití, lůžkoviny nebo oblečení.

Oproti pohotovostním zásobám, hmotným rezervám a mobilizačním rezervám jsou plně v kompetenci Správy státních hmotných rezerv. Ta je tedy nejen plánuje a vytváří, ale také rozhoduje o jejich poskytnutí. Poskytují se na **žádost** starosty obce s rozšířenou působností, nebo hejtmana kraje, popřípadě primátora hl. města Prahy, který takové prostředky **nemůže poskytnout z vlastních zásob nebo zdrojů**. Správní úřad, který o ně požádal pak tyto zásoby přiděluje jednotlivým osobám a odpovídá za jejich převzetí či zamezení jejich zneužití. Podrobněji je vytváření zásob pro humanitární pomoc řešeno v kapitole

⁴⁸ Zákon č. 241/2000 Sb., o *Hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů*. § 10 odst. 1, (b).

⁴⁹ *METODIKA plánování nezbytných dodávek v systému hospodářských opatření pro krizové stavy*. Ústřední správní úřady, krajské úřady, hasičské záchranné sbory krajů, obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Praha: Správa státní hmotných rezerv, 2013

plán vytváření a udržování státních hmotných rezerv k zajištění bezpečnosti ČR.⁵⁰

Rozhovor s odborníkem

Druhá část rozhovoru je zaměřena na oblast systému nouzového hospodářství, kde kromě zkušeností s plánováním nezbytných dodávek bylo zjišťováno praktické využití tohoto systému během krizových situací, které již proběhly. Konkrétně byly zjišťovány okolnosti v rámci povodní v roce 2010, ale rovněž byly rozebírány další krizové situace, se kterými se pan Gardoň ve své praxi setkal. Pan Gardoň skrze své letité zkušenosti umožnil nahlédnout tak říkajíc do reality ohledně zajišťování nezbytných dodávek skrze tento systém, z čehož se daly identifikovat přínosy i úskalí tohoto systému.

První otázky mířily na plánování nezbytných dodávek, a to zda se jim, jakožto obci s rozšířenou působností daří zajišťovat nezbytné dodávky, popřípadě v jakém rozsahu již na úrovni tedy ORP, popřípadě jak funguje spolupráce s orgány kraje, nebo ústředními správními úřady. Zde odpovědi kopírovali to, co pan Gardoň popisoval v rámci předešlé kapitoly a tedy že spolupráce s krajem probíhá bezproblémově, a právě ve spolupráci s krajem se daří většinu, až 90% nezbytných dodávek zajišťovat. K ústřední úrovni se rovněž stavil vytykávě a uváděl některé konkrétní případy, které se s postupem, jakým by plánování nezbytných dodávek mělo probíhat (viz kapitola plán nezbytných dodávek) příliš neztotožňovaly.

“Většinu se nám daří zajistit a do toho systému dostat, popřípadě je seženeme ve spolupráci s krajem a o nezajištěných dodávkách, které se postupují na ústřední úroveň bych se radši nechtěl ani bavit. Například komunikace s ministerstvem zdravotnictví vypadá tak, že má postoj, že nám žádné léky zajišťovat nebude a že si to máme zajistit sami, i když to je jejich kompetence. Některá ministerstva jdou ještě dál a říkají nám, že nám určité dodávky nemohou zajistit, tak že je do těch nezajištěných nemáme ani zadávat. Příklad také mohu uvést, s čím bojujeme jsou obleky pro hasiče. My tady

⁵⁰ *METODIKA plánování nezbytných dodávek v systému hospodářských opatření pro krizové stavy.* Ústřední správní úřady, krajské úřady, hasičské záchranné sbory krajů, obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Praha: Správa státní hmotných rezerv, 2013

nemáme žádného výrobce a máme tu asi jen dva překupníky. Překupníci nám samozřejmě nemohou zajistit to množství, které bychom potřebovali. Ani stát ale není ochoten hledat způsoby, jak tyhle nezajištěné dodávky řešit. Snažíme se proto hledat nějaké adekvátní náhrady nezajištěných dodávek, aby nám to do nezajištěných dodávek nespadlo. Z 90% se nám dodávky ale daří pokrývat na území kraje. I tak, jak jsem o tom mluvil, ten systém v praxi tolik nevyužíváme a oslovujeme ty podnikatele napřímo, nějakým přímým jednáním.”

Dále jsme hovořili o již proběhlých krizových situacích a kdy naposledy, řešili krizovou situaci, při níž byl využit systém nouzového hospodářství. Protože se od nedávné doby pandemie Covidu 19 na území Liberecka nestala žádná natolik významná událost, při níž by musel být vyhlášen krizový stav, pak byla odpověď tedy situace s Covid 19. Ohledně této pandemie šlo však v mnoha směrech o výjimečnou situaci, neboť s takovou se nikdo na žádné úrovni ani regionu České republiky nesešel v takové míře, jaká byla v rámci Covidu 19 a proto se také s mnoha věcmi nepočítalo a systém byl v mnoha směrech na takovou situaci nepřipravený. Pan Gardoň často mluvil o chaosu při zajišťování nezbytných dodávek a při jejich zajišťování se tak, jak již říkal i dříve, obraceli na dodavatele mimo systém nouzového hospodářství.

“No naposledy se řešil Covid, ale tam se potřebovaly věci, se kterými se dopředu ani nepočítalo, proto se pak sháněly zase na přímo než přes ten systém. Našly se firmy, které ty prostředky neměly oficiálně, takže nebyly v systému, ale dokázali je dodat, i rychle a nebyl s tím problém a naproti tomu to přes systém trvalo měsíc, což byla strašná prodleva. Takže všechno, co se týkalo roušek, dezinfekce a podobně, tak jsme si sehnali sami, mimo ten systém.”

Dále bylo probíráno u jakých jiných krizových situací se systém využíval. Pan Gardoň jak uváděl dříve se ve své praxi a společně s jeho kolegy raději spoléhal na vlastní kontakty, místo využívání systému nouzového hospodářství v plném rozsahu. Proto jmenoval ty krizové situace, kde se alespoň částečně systém využil. Konkrétně šlo v podstatě jen o povodně, orkán Kyrill a již probíraný Covid 19. Mne osobně překvapovalo, že byl systém v minulosti využíván tak málo, což rovněž poukázvalo na schopnost bezpečnostního

systemu se potýkat i se závažnějšími událostmi bez nutnosti a potřeb využívat tento systém.

“Tak byl Kyrill, tam to bylo více méně všechno o elektrice. Sháněly se elektrocentrály, ty se braly i ze státních hmotných rezerv, a potom se zajišťovaly služby na likvidaci těch následků. Potom byly hlavně povodně 2010. Tam se ten systém ale opravu moc nepoužíval, většinu věcí jsme si zajistili sami a v poslední době akorát ten Covid.”

S využitelností systému souvisela následující otázka, kdy bylo zjišťováno, do jaké míry z hlediska adekvátní a funkční koordinace věcných prostředků, je možno využívat institut zákona o integrovaném záchranném systému - vyžádání osobní a věcné pomoci, kdy je již nutné zajišťování věcných zdrojů koordinovat způsobem, který řeší tato bakalářská práce.

“Tak ta hranice je celkem jasná. Jde o to, že hasiči si mohou vyžádat osobní a věcnou pomoc, když mají někoho na místě zásahu, nebo si mohou někoho vyžádat prostřednictvím operačního střediska, to znamená dokud to ten velitel zvládá, nebo má tu možnost si někoho vyžádat a to tenhle systém docela funguje. A když už to nezvládá a nemá ty prostředky, který potřebuje, tak řekne hejtmane, potřebuju vyhlásit stav nebezpečí a pak už to řešíme my a koordinujeme.”

Další sada otázek již směřovala konkrétněji na povodně, avšak byly vítány poznatky, které se týkaly i jiných krizových situací a s daným tématem souvisely. Nejdříve byla probírána bezpečnostní připravenost Liberce a okolních obcí na povodeň, a zda se přijala nějaká opatření po povodních v roce 2010.

“Po roce 2010 došlo konečně k nějakým opatřením, vyčistily se a prohloubily se koryta řek a od té doby se sice ta Nisa zvedla ale už to nikdy nebylo tak hrozný. Na Frýdlantsku kolem Smědý se vybudovaly hráze a má to své přínosy. Lidí tam už jsou na to také zvyklí a jsou připraveny, i když v tom roce 2010 to byl opravdu extrém a problém to byl i tady v okolí Hrádecka, kde to před tím nebylo. Problém ale je, že lidé zapomínají. Mění se starostové a na ta přijatá opatření se zapomíná. Už je nějakou dobu klid, tak se to přestává tolik řešit ale je snaha to stále kontrolovat a v některých směrech to posouvat dále. Takže si myslím, že to není tak úplně špatný co se týče té připravenosti na povodně.”

V otázkách plánování bylo zjišťováno, jak je systém využíván při přípravě na povodně.

“No oni ty povodně jako takové nejsou tak úplně naše parketa. My do toho vstupujeme hlavně až ve chvíli, kdy je to průser. Jinak o tohle se hlavně stará vodo hospodárný úřad. My s vodařema ale spolupracujeme.”

Dále bylo probíráno to, jak byl systém nouzového hospodářství využit během povodní a například jaké nezbytné dodávky bylo potřeba zajišťovat.

“Jak jsme o tom mluvili, 90% všech materiálů a služeb a všeho se zajišťovalo cestou oslovování na přímo, hledalo se na internetu a také se hlásili sami. Hodně také pomohla armáda. Charakteristické pro povodně 2010 bylo, že to byla vlastně blesková povodeň. Takže se neřešila moc povodeň jako taková, jako voda, ale spíš následné likvidační práce. Bylo potřeba obrovské množství lidí, techniky, tahaly se stromy, tahaly se auta, bouraly se domy odstraňovaly se sutiny a na to jsme pak zajišťovali ty prostředky, jak jsem říkal. Co se týče toho systému, tak se zajišťovala konkrétně pitná voda, tam jsme měli půjčeno poměrně hodně cisteren i úpravnu vody, pak byly půjčeny centrály a mosty. Těch bylo hodně, v celým kraji jsme měli asi 14 provizorních mostů.

Také mne zajímalo, zda se nezbytné dodávky dařilo zajišťovat včas a v dostatečné míře, nebo zda se vyskytovaly nějaké logistické obtíže.

“Logistické potíže se vždycky vyskytnou, ale obecně to docela šlo. Dokonce se stalo i to, že jsme měli přetlak některých dodávek. My jsme monitorovali co máme a co potřebujeme, když nám nabídl někdo něco co jsme neměli tak jsme to samozřejmě brali, ale třeba té pitné vody jsme měli zajištěno hodně a jedna rozhlasová stanice udělala akci, že za písničky vybírala od lidí pitnou vodu, kterou nám pak chtěli dát a my jsme najednou měli tři kamiony pitné vody a nevěděli jsme co s tím máme dělat. Nakonec jsme ji teda předali Němcům a tam byly nějaké logistické potíže, kvůli hranicím.”

Při zajišťování nezbytných dodávek je pochopitelně nutné se moci spolehnout na jejich dodavatele. Ti mají často jen mlhavé informace o tomto systému, byť jsou v nich zařazeny. Další otázka tedy směřovala k tomu, jak probíhala celkově spolupráce s podnikatelskými subjekty a odpovědí bylo k pozitivnímu překvapení, že s touto spoluprací nebývá problém a mnohdy jsou některé nezbytné dodávky někteří podnikatelé ochotni nabízet i zadarmo.

“Tak pro ně to je i byznys a málo kdo, naprosto mizivý procento podnikatelů nás odmítalo. Naopak ze začátku to ti podnikatelé často nabízí i zadarmo. V dodávání se vyskytovaly spíš problémy, že firmy nestíhaly vyrábět, nebo například štěrkovna nestíhala rubat štěrk, ale nebylo to o tom, že by nám nechtěli vyjít vstříc. Také jsme se setkávali s tím, že ty firmy už neměly zaměstnance, kteří by obsluhovali techniku, kterou nám poskytovaly, ale stejně nám ji poskytly a my jsme si sháněly potom obsluhu.”

Poslední otázka směřovala na kvalitu zajišťovaných nezbytných dodávek. Zda to bylo kritérium, které bylo potřeba řešit, nebo zda se objevovaly případy, kdy by některé dodávané prostředky nebyly funkční.

“Nevzpomínám si, že by s tímhle byly někdy nějaké problémy. Setkávali jsme se ale s tím, že některé objekty, třeba při tom Kyrylu nebyly třeba na nouzové připojení připraveni a nikdo ani nevěděl, co je potřeba kolem toho připravit. Dokonce se stalo, že si někdo připojil barák na nouzový zdroj elektřiny a zabil chlapa na sloupu, protože to pustil do sítě, místo do baráku. Někteří lidé si taky myslí, že za nich záchranné složky zajistí úplně všechno a příliš se nezajímají o to, co mají udělat sami.”

2.2. Systém hospodářské mobilizace

Je obdobným systémem jako je systém nouzového hospodářství. Tento je však konkrétnější co do oblasti jeho využití. Hlavním rozdílem oproti předchozímu systému je možnost jej využít jen za stavu **ohrožení státu nebo válečného stavu**, tedy v situacích **vojenského charakteru**. Jeho prostřednictvím se již nezajišťují veškeré nezbytné dodávky ale jen ty, které mohou potřebovat **ozbrojené bezpečnostní sbory, nebo ozbrojené síly**. Tento typ nezbytné dodávky nazývá zákon jako **mobilizační dodávky**. Dalším zásadním rozdílem je způsob zajišťování mobilizačních dodávek. Ty jsou v tomto systému zajišťovány **adresným - smluvním** způsobem. Ústřední správní úřad, konkrétně Ministerstvo obrany, vnitra, financí a spravedlnosti, je v postavení **objednatele** mobilizační dodávky, a písemnou formou uzavírá smlouvu s **dodavatelem** - právnickou nebo fyzickou osobou podnikající, jejíž předmět podnikání umožňuje dodání nezbytné dodávky, který se tímto zaváže za krizového stavu dodávat mobilizační dodávky (podrobněji v kapitole plánování a zajišťování mobilizačních dodávek). Objednatel i dodavatel mohou být i v pozici tzv. **odběratele** MD - subjekt který může MD za krizového stavu vyžadovat a odebírat. Na straně objednatele jím může být ústřední správní úřad nebo jeho podřízená organizační složka a na straně dodavatele **finální dodavatel** - konečný dodavatel, který uzavřel s objednatelem smlouvu o MD a dodává finální MD, nebo **poddodavatelé** - dodavatelé dílčích částí MD, které s finálním dodavatelem vytvářejí tzv. **dodavatelský řetězec**. Dodavatel či poddodavatel může být jmenován **subjektem hospodářské mobilizace** a za účelem naplnění smluvních podmínek má garantovaná určitá práva vymezená jednak tímto zákonem, popřípadě jinými právními předpisy - například výjimka z branné povinnosti. Podle § 14 tohoto zákona je dodavatel povinen mobilizační dodávky dodávat objednateli přednostně a případně jej informovat o skutečnostech, které by měly negativní vliv na dodání mobilizační dodávky, dodání ohrozit nebo znemožnit.⁵¹

⁵¹ *Hospodářská opatření pro krizové stavy: modul - F*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2019. ISBN 978-80-7616-036-1

Rozhovor s odborníkem

V rámci systému hospodářské mobilizace je veden rozhovor jen stroze, neboť zajišťování mobilizačních dodávek není předmětem plánování na úrovni ORP a tedy pan Gardoň k tomuto neměl příliš co říci. Rozhovor se vedl tedy jen v obecné rovině.

Bylo zjišťováno, jestli se jich jakožto obce s rozšířenou působností systém hospodářské mobilizace nějak dotýká, nebo se s ním nějak prakticky setkávají. I zde pan Gardoň upozorňoval na oddělenost těchto systémů.

“Systém hospodářské mobilizace si řeší v podstatě jen ty ústřední správní úřady a je to úplně oddělené od nás a nám pak jenom sdělují, které subjekty jsou do toho systému zapojené, a které by případně plnily ty mobilizační dodávky ale pokud se nemýlím tak zrovna na území Liberce nemáme žádný takový subjekt.”

Hovořili jsme také o tom, zda vnímají nějaký zvýšení tlak na bezpečnost v oblasti vnějšího ohrožení v návaznosti na válečné konflikty v zahraničí, ale zvýšený tlak na tuto oblast neregistrují. Protože se na území Liberce nachází 31. pluk radiační, chemické a biologické ochrany, vedla další otázka k tomu, zda tento útvar uplatňuje nějaké požadavky v souvislosti s nezbytnými dodávkami.

“My přímo s útvarama nekomunikujeme, to dělá kraj a plníme případně úkoly kraje. Protože máme dobré vztahy s Krajským vojenským velitelstvím, tak některé věci spolu také řešíme napřímo, neřešíme to přes kraj, ale děláme jenom to co po nás chtějí, například nějaké věcné prostředky.”

2.3. Použití státních hmotných rezerv

Použití státních hmotných rezerv jakožto nástroj a součást systému HOPKS je definováno v § 4 zákona o HOPKS. Státní hmotné rezervy jako takové ale blíže nespecifikuje. Způsob plánování vytváření a udržování řeší **zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv**. V něm jsou vymezeny paragrafem 4 a odstavcem 1 rozděleny na **hmotné rezervy, mobilizační rezervy, pohotovostní zásoby a zásoby pro humanitární pomoc**. Správa státních hmotných rezerv jakožto ústřední správní úřad v oblasti HOPKS spravuje státní hmotné rezervy, respektive odpovídá za jejich vytváření, udržování a ochraňování a spolupracuje s příslušnými správními úřady při jejich plánování. V rámci systému HOPKS slouží použití státních hmotných rezerv jako podpůrný nástroj pro situace, kdy správní úřady **nemohou zajistit nezbytné dodávky standardním způsobem**, respektive prostřednictvím vlastních zdrojů nebo podnikatelských subjektů. Vytváření státních hmotných rezerv, respektive hmotných rezerv a zásob pro humanitární pomoc je důležité i z hlediska diverzifikace zdrojů nezbytných dodávek a tím snížení rizika jejich nedostatku a s tím souvisejícího dopadu krizové situace. Vytváření státních hmotných rezerv je hrazeno z rozpočtu Správy státních rezerv. Ten je limitujícím pro rozsah a množství ND, především, ale ne jen v oblasti hmotných rezerv, které je tak SSHR schopna zajistit.⁵²

Tabulka č. 2: Struktura státních hmotných rezerv

v systému nouzového hospodářství:		hmotné rezervy	mobilizační rezervy
pohotovostní zásoby	zásoby pro humanitární pomoc		
podpora obyvatel, záchranných a bezpečnostních složek, havarijních služeb	podpora vážně materiálně zasažených osob	ropa ropné produkty potraviny průmyslové suroviny	podpora hospodářské mobilizace

zdroj vlastní

⁵² *METODIKA plánování nezbytných dodávek v systému hospodářských opatření pro krizové stavy*. Ústřední správní úřady, krajské úřady, hasičské záchranné sbory krajů, obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Praha: Správa státních hmotných rezerv, 2013

V souvislosti s použitím státních hmotných rezerv se někdy používá také termín “systém státních hmotných rezerv”, obdobně jako systém nouzového hospodářství nebo systém hospodářské mobilizace, a to i v zákoně o HOPKS (například v § 11, (1)). Tento termín pro státní hmotné rezervy však působí zmatečně a příliš se neztotožňuje s tím, jak státní hmotné rezervy identifikuje zákon č. 97/1993 Sb. Ten hovoří o státních hmotných rezervách jako celku, zahrnující pohotovostní zásoby, zásoby pro humanitární pomoc, hmotné rezervy a mobilizační rezervy, a nikoli o jejich systému. Toto označení se zdá matoucí z důvodu, že nelze nahlížet na pohotovostní zásoby a zásoby pro humanitární pomoc jako na součást jednoho systému, přestože se vytvářejí v systému jiném, přičemž jeden systém není součástí druhého (viz vytváření pohotovostních zásob a zásob pro humanitární pomoc). Ustanovení zákona o státních hmotných rezervách působí spíše jako právní rámec, respektive celek dílčích prvků, z nichž dva se vytváří v systému nouzového hospodářství.

Protože pohotovostní zásoby a zásoby pro humanitární pomoc byly již v této práci konkrétně rozebírány, budou se následující kapitoly věnovat jen hmotným rezervám a mobilizačním rezervám.

2.3.1. Hmotné rezervy

Představují **rezervy základních surovin, materiálů polotovarů nebo výrobků**, rozdělených do tří oblastí - **ropa a ropné produkty, základní potravinářské komodity a základní suroviny průmyslového charakteru**, které stát může použít k **zajištění obrany a obranyschopnosti, likvidaci následků krizových situací a pro ochranu životně důležitých hospodářských zájmů státu**⁵³. Správa státních hmotných rezerv je vytváří na základě **požadavků příslušných ústředních správních úřadů**, konkrétně Ministerstva obrany, zemědělství a Ministerstva průmyslu a obchodu. Zákon z hlediska vytváření nebo použití nerozděluje účelnost hmotných rezerv výlučně pro systém nouzového hospodářství, nebo hospodářské mobilizace. Hmotné rezervy tak svým způsobem stojí mimo zmíněné systémy a na tom se odráží i způsob jejich vytváření. Příslušná ministerstva uplatňují **požadavky formou stanovení jednotlivých položek, jejich minimálních limitů a orientačních cílových stavů** a to na základě výstupů z krizových plánů těchto ministerstev. Tím se liší od mobilizačních rezerv, nebo pohotovostních zásob, které jsou vytvářeny v návaznosti na zajišťování nezbytných a mobilizačních dodávek zmíněnými systémy.⁵⁴

Přesné složení hmotných rezerv je ve vyhrazeném utajení a následující oblasti hmotných rezerv jsou popisovány na základě otevřených zdrojů.

Ropa a ropné produkty jsou vytvářeny na základě podmínek zákona č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy spolu s Evropskou legislativou. Množství ropy a ropných produktů je skladována ve výši průměrného denního dovozu za referenční rok na **nejméně 90 dní**. Převedeno na množství toto představuje zásobu dlouhodobě převyšující 2 miliony tun ropy a ropných produktů.⁵⁵ Z této zásoby “tvoří Přibližně polovinu ropa, druhou polovinu pak

⁵³ Zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv. § 4 (2)

⁵⁴ *METODIKA plánování nezbytných dodávek v systému hospodářských opatření pro krizové stavy*. Ústřední správní úřady, krajské úřady, hasičské záchranné sbory krajů, obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Praha: Správa státní hmotných rezerv, 2013

⁵⁵ Správa státních hmotných rezerv. *Ropná bezpečnost*. [online] Copyright © SSHR České republiky 2023. [cit. 16. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnost/ropna-bezpecnost/>

ropné produkty – nafta, benzin a letecký petrolej.”⁵⁶ Celkově pak tvoří velkou část hmotných rezerv.⁵⁷

Základní potravinářské komodity jsou vytvářeny z požadavků Ministerstva zemědělství a Ministerstva obrany. Na otázku jaké potraviny tyto rezervy představují, odpovídá Správa. “*Máme mražené maso, máslo, obilí, sušené mléko, masové konzervy, cukr, sýry, škrob a další zásoby.*”⁵⁸ *Co jde o množství těchto surovin představují zásoby 13 milionů denních dávek, které vystačí cca na den a půl.*⁵⁹

Požadavky na suroviny průmyslového charakteru uplatňuje Ministerstvo průmyslu a obchodu.⁶⁰

2.3.2. Mobilizační rezervy

Obdobně jako u hmotných rezerv je tvoří “**suroviny materiály stroje a jiné majetkové hodnoty**”⁶¹, na rozdíl od hmotných rezerv již určené pro mobilizační dodávky, potažmo tedy ozbrojeným bezpečnostním sborům a ozbrojeným silám. Nevytváří se v systému hospodářské mobilizace tak, jako zákon stanovuje u pohotovostních zásob a zásob pro humanitární pomoc, ale přesto jejich vytváření a udržování navazuje na postup plánování a zajišťování mobilizačních dodávek systémem hospodářské mobilizace (viz kapitola plán hospodářské mobilizace). Tento vztah je dán zejména předmětem mobilizačních dodávek. Podobnost k pohotovostním zásobám zde nalezneme i v podmínkách jejich vytváření, kdy se mobilizační rezervy tvoří na základě **požadavku**

⁵⁶ Správa státních hmotných rezerv. *Ropná bezpečnost*. [online] Copyright © SSHR České republiky 2023. [cit. 16. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnost/ropna-bezpecnost/>

⁵⁷ *Hospodářská opatření pro krizové stavy: modul - F*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2019. ISBN 978-80-7616-036-1.

⁵⁸ Správa státních hmotných rezerv. *Nejčastější dotazy*. [online] Copyright © SSHR České republiky 2023. cit. [16. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnost/dotazy/>

⁵⁹ Správa státních hmotných rezerv. *Nejčastější dotazy*. [online] Copyright © SSHR České republiky 2023. cit. [16. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnost/dotazy/>

⁶⁰ Správa státních hmotných rezerv. *Hmotné rezervy*. [online] Copyright © SSHR České republiky 2023. [16. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnou-spravu/system-hopks/statni-hmotne-rezervy-shr/hmotne-rezervy-hr/>

⁶¹ Zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv. § 4, (3)

příslušného ústředního správního úřadu, a to jen pokud je daný správní úřad nemůže zajistit u dodavatelů, tedy běžný způsobem.⁶²

Rozhovor s odborníkem

V oblasti státních hmotných rezerv s ohledem na praktickou zkušenost pana Gardoně byl rozhovor zaměřen především na pohotovostní zásoby a zásoby pro humanitární pomoc. Nejdříve bylo zjišťováno, za jaké situace předpokládají, že by bylo nutné využít zásoby pro humanitární pomoc. Pan Gardoň reagoval návazností na probírané povodně.

“Ze státních hmotných rezerv se to využívalo při těch povodních, ale to byla asi jedna situace, kdy jsme to využívaly. I teď když byla ta vlna ukrajinských uprchlíků, tak jsme ty potřeby byly schopní pokrýt z různých sbírek, takže se nemuselo sahat do zásob, naopak řada věcí zbyla, a to pak dáváme charitám.”

Přesto že pan Gardoň hovořil o tom, že většinu dodávek jsou schopni si zajistit maximálně ve spolupráci s krajem, bylo zjišťováno zda mají některé nezbytné dodávky pokryté formou pohotovostních zásob. Tuto informaci pan Gardoň neměl a dodal jen zkušenost v návaznosti na povodně.

“To přesně nevím, akorát jak jsem říkal, tak se to využívalo s tou pitnou vodou, nebo ty mosty, i když teď nevím jestli byly ve formě pohotovostních zásob, nebo hmotných rezerv.”

Nakonec bylo zjišťováno, jaké zkušenosti mají se spoluprací se Správou státních hmotných rezerv a zda se případně obávají potíží v souvislosti s dodáním věcných prostředků vyžádaných od Správy.

“Ne, tam je to si myslím bez problému. Když to jede v krizové situaci, tak je to rychlé. Problémy bývají trochu, když je něco potřeba u mimořádných událostí. Může být u těch krizových situací, že to bývá veliký průser a těch požadavků na ty rezervy se může potkat hodně a nemusí jich být dostatek.”

⁶² *METODIKA plánování nezbytných dodávek v systému hospodářských opatření pro krizové stavy*. Ústřední správní úřady, krajské úřady, hasičské záchranné sbory krajů, obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Praha: Správa státní hmotných rezerv, 2013

2.4. Regulační opatření

Pokud by nastala krizová situace, kdy by některé komodity, ať už výrobky, nebo služby, byly nedostatkové a zásadní pro zajištění nezbytných dodávek, pak správní úřad může přijmout **regulační opatření** v souladu s krizovými plány mající snížit spotřebu těchto komodit, a to v případech, kdy pro takové situace **nelze účinně využít jiných ekonomických opatření**. Regulační opatření je nutno vnímat jen jako podpůrný nástroj a za tím účelem se akcentuje možnost jejich využití jen v případech, kdy daného účinku **nelze dosáhnout jiným způsobem** a zároveň jsou uplatnitelná pouze za vyhlášeného krizového stavu a nelze je mimo dobu jeho vyhlášení prodloužit. Toto omezení vyjadřuje tzv. **zásada nezbytnosti**.⁶³ Výjimkou může být pouze situace, kdy na končící krizový stav ve kterém bylo regulační opatření přijato, navazuje krizový stav nový.⁶⁴

Výčet opatření podle zákona o HOPKS tvoří právní oporu pro aplikaci konkrétních opatření, respektive možnosti jejich použití. Jednotlivé správní úřady na základě hrozeb vyplývajících z okruhu jejich působnosti analyzují přínos opatření a připravují možná použití regulačních opatření. Příprava regulačních opatření a metodiky ústředních správních úřadů nejsou právně závazné a nejsou konečným řešením. V operativní části krizových plánů se uvádí již konkrétní opatření, kde je specifikována *“jejich časová posloupnost, popis postupů k jejich realizaci, vymezení odpovědnosti, subjekty, které se budou na realizaci jednotlivých opatření podílet a případně materiálně technické zabezpečení. Postupy musí být zpracovány tak, aby umožnily bezproblémové zavedení potřebných regulačních opatření a jejich efektivní použití.”*⁶⁵ Některá regulační opatření mohou být specifikována a realizována až podle podmínek vzniklé krizové situace.⁶⁶

⁶³ HARAZIŇ, Lukáš a Oldřich LUŽA. *Hospodářská opatření pro krizové stavy*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2016. ISBN 978-80-7251-450-2.

⁶⁴ *Hospodářská opatření pro krizové stavy: modul - F*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2019. ISBN isbn978-80-7616-036-1.

⁶⁵ Správa státních hmotných rezerv. *Regulační opatření*. [online] Copyright © SSHR České republiky 2023. [20. 2. 2023] Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnou-spravu/system-hopks/regulacni-opatreni/>

⁶⁶ Správa státních hmotných rezerv. *Regulační opatření*. [online] Copyright © SSHR České republiky 2023. [20. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnou-spravu/system-hopks/regulacni-opatreni/>

Regulační opatření lze rozdělit podle typu krizového stavu a podle orgánu, který dané opatření může vydávat v rámci tzv. **zásady věcné příslušnosti a kompetence**⁶⁷. Za **stavu nebezpečí** je může vydávat především **starosta obce s rozšířenou působností** pro správní území jeho obce, nebo **hejtman**, pro území kraje. Rozsah pravomocí stanovuje § 21, odstavec 1 a 2 zákona o HOPKS a podle § 3 krizového zákona jsou tyto tzv. krizovými opatřeními. Tato opatření pak může přijímat také vláda, popřípadě je může nařídit i za vyšších krizových stavů, pokud tito tak již neučinili. Za vyhlášení vyšších krizových stavů může starosta i hejtman přijímat taková opatření, která jim přísluší nařídit za stavu nebezpečí.⁶⁸ Z pohledu účelu a metodiky je lze rozdělit na uložení povinnosti právnické nebo fyzické osobě podnikající, zavedení regulace prodeje zboží v obchodní síti, zavedení regulace prodeje zboží přidělovými lístky, regulace způsobu řízení a organizace dopravy a rozšíření omezení nebo zákaz distribuce zdravotnických prostředků a léčiv.⁶⁹

Na ústřední úrovni může přijímat regulační opatření **vláda za nouzového stavu** podle § 22 a za **stavu ohrožení sátu nebo válečného stavu** podle § 23. Paragraf 23 pak také ukládá v odstavci 3 pravomoc nařídit určitá regulační opatření **guvernérovi České národní banky**. Za přípravu těchto regulačních opatření odpovídá příslušný ústřední správní úřad a Česká národní banka. Ústředními správními úřady v této působnosti jsou ministerstvo průmyslu a obchodu, zemědělství, dopravy a zdravotnictví. Ministerstvo průmyslu a obchodu v oblastech RO vyhlášených hejtmanem, celostátní regulace prodeje zboží v obchodní síti, v energetice, elektronických komunikací nebo poštovních služeb. Ministerstvo zemědělství zpracovává RO v oblastech produkce potravin a zásobování vodou.⁷⁰

⁶⁷ HARAZIŇ, Lukáš a Oldřich LUŽA. *Hospodářská opatření pro krizové stavy*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2016. ISBN 978-80-7251-450-2.

⁶⁸ Zákon č. 241/2000 Sb., o *Hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů*. § 20 - § 23

⁶⁹ *METODICKÉ POKYNY pro přípravu a realizaci regulačních opatření v systému hospodářských opatření pro krizové stavy. Pro orgány krizového řízení kraje a obce s rozšířenou působností*. Praha: Správa státních hmotných rezerv, 2014

⁷⁰ *METODICKÉ POKYNY pro přípravu a realizaci regulačních opatření v systému hospodářských opatření pro krizové stavy. Pro orgány krizového řízení kraje a obce s rozšířenou působností*. Praha: Správa státních hmotných rezerv, 2014

Jiné právní předpisy stojící mimo systém hospodářských opatření pro krizové stavy nabízí rovněž možnost ve své podstatě regulačních opatření. Taková opatření se ale již neopírají o podmínku vyhlášení krizového stavu, nejsou tedy nástrojem krizového řízení pro řešení krizových situací. Ačkoli krizový stav není podmínkou jejich aplikace, platí u nich jiné podmínky, nebo legislativní rámce, které vytyčují možnost jejich využití. Příklad nalezneme třeba v zákoně souvisejícím s touto problematikou, a to v zákoně č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, který vytyčuje svá regulační opatření s cílem snížení spotřeby ropy a ropných produktů. Zde je zmíněnou podmínkou vyhlášení stavu ropné nouze (podle tohoto zákona), který není krizovým stavem, má specificky stanovené podmínky, kdy je možné ho vyhlásit. Další obdobná regulační opatření nalezneme v energetice, komunikačních technologiích či poštovních službách.⁷¹

S regulačními opatřeními se váže řada zásad, které upevňují různá omezení při jejich aplikaci. Mezi tyto patří již zmíněné - **zásada nezbytnosti a zásada věcné příslušnosti a kompetence**. Dále je při aplikaci regulačních opatření nutno dodržovat zásady: **kontrolní, reálného použití, informační a represivní**. Zásadou kontrolní se rozumí povinnost správních úřadů kontrolovat nařízení regulační opatření v okruhu své místní, nebo věcné příslušnosti. Zásadou reálného použití se sleduje použití jen takových regulačních opatření, která mají reálný význam na vývoj a dopady krizové situace. Regulační opatření je nutno řádně vyhlášovat - to sleduje zásada Informační, kdy by se RO měli vyhlášovat podle orgánu který jej vydal ve sbírce zákonů, věstníku právních předpisů kraje, nebo na úředních deskách obcí. Zásada represivní představuje závaznost RO pro jejich adresáty a vymahatelnost RO, která mohou být při jejich porušování nebo omezování sankcionována podle příslušných právních předpisů.⁷²

⁷¹ Správa státních hmotných rezerv. Regulační opatření. [online] Copyright © SSHR České republiky 2023. [21. 2. 2023] Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnou-spravu/system-hopks/regulacni-opatreni>

⁷² HRAZIN, Lukáš a Oldřich LUŽA. *Hospodářská opatření pro krizové stavy*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2016. ISBN 978-80-7251-450-2.

Rozhovor s odborníkem

V rámci regulačních opatření pan Gordoň hovořil o tom, že na úrovni ORP či kraje nedávají příliš smysl a měla by se uplatňovat především na úrovni ministerstev a vlády. Přesto názorně mimo jiné skrze mapové podklady ukazoval přípravu obce na regulační opatření v oblasti potravin. Celkově institut hospodářských opatření hodnotil jako věc, kde je nejvíce neznámých, a která by se měla nějakým způsobem lépe propracovat.

“Regulační opatření máme rozpracované, ale zákon o regulačních opatřeních hovoří velice stroze a podle mě hovořit o regulačních opatřeních na úrovni obce je blbost a mělo by to probíhat spíše jen na té ústřední úrovni. Ani na tom kraji by to podle mne nebylo šťastné. Navíc kromě toho Covidu ani při těch povodních, a to dokonce na území Prahy nebo ostravska, kdy ty dopady byly ještě daleko větší než u nás, nebyla přijata žádná regulační opatření, protože ty komodity bylo zatím vždy možné zajistit. Nakonec i u toho Covidu třeba s potravinama, na které třeba ty regulační opatření hodně cílí, taková opatření přijata nebyla. Tady se také vracíme k té komunikaci s ústředními správními úřadama o které jsme mluvili na začátku a dodnes třeba ministerstvo obchodu a průmyslu, které má agendu se zajišťováním potravin ve své gesci do dnes nepředložilo žádný mustr toho, jak by si představovalo, jak bychom ta regulační opatření měli připravovat. Jednu metodiku vypracovala Správa státních hmotných rezerv, která je docela pěkná a podle který jedeme, ale Ministerstvo se nám k tomu moc nevyjadřuje.

Z našeho pohledu není šťastné ani to, že my v těch regulačních opatřeních máme velká nákupní centra, které mají ale centrální sklady a je otázka, jestli by to celé bylo nakonec funkční.

V rámci těch potravin máme rozpracované spádové oblasti, že kolem nákupních center máme vytvořené oblasti, ze kterých by lidé pak měli nakupovat v těchto centrech, ale je otázka, jestli by to fungovalo a lidé by nakupovali skutečně jenom v těch spádových centrech. V této oblasti obecně regulačních opatřeních je spousta nezodpovězených otázek.”

2.5. Výstavba a údržba Infrastruktury

Infrastrukturou pro účely zákona o HOPKS se míní veškeré **stavby, včetně vybavení a technického zabezpečení, nebo technologická zařízení** budované za účelem zajištění hospodářských opatření pro krizové stavy. Mezi takové stavby patří i dopravní komunikace, železnice, případně letiště či přístavy. Typickým příkladem takové infrastruktury mohou být skladovací zařízení. Tyto stavby mohou být jednak přímo ve vlastnictví státu, nebo ve vlastnictví právnických osob a fyzických podnikajících osob s tím, že k nim má stát zřízené věcné břemeno. V rámci bezpečnosti se s pojmem infrastruktury lze setkat i ve formě "kritické či vojenské infrastruktury."⁷³ V souvislosti s výstavbou a údržbou infrastruktury podle zákona o HOPKS se však nejedná o totéž. Stavby podle zákona o HOPKS jsou budované účelně pro zajištění hospodářských opatření, zatímco kritická infrastruktura pojímá obecně prvky infrastrukturního charakteru určené podle průřezových a odvětvových kritérií. Infrastruktura HOPKS může být zároveň kritickou infrastrukturou, pokud splňuje zmíněné podmínky. Vojenskou infrastrukturou jsou pak mj. stavby pro potřeby ozbrojených sil.

Požadavky na výstavbu infrastruktury se uplatňují obdobným způsobem jako uplatnění požadavků na zřízení pohotovostních zásob. Uplatňují je příslušné ústřední správní úřady u správy státních rezerv na základě výstupů krizových plánů. Výstavbu hradí Správa státních hmotných rezerv. Údržbu pak zajišťuje ten správní úřad, který s danými prvky infrastruktury hospodaří.

Rozhovor s odborníkem

Podle slov pana Gardoně není výstavba a údržba kritické infrastruktury v podstatě využívána a většina staveb infrastrukturního charakteru v oblasti bezpečnosti se řeší formou dotací.

"O tom nevím, že by se uplatňovaly nějaké požadavky na infrastrukturu. Většinou se takové věci řeší cestou různých dotací. V souvislosti s infrastrukturou se u nás zajišťoval nový jednotný systém vyhlášení a vyrozumění a potom různé stavby v souvislosti s povodím, ale to šlo cestou dotací a ne tou cestou výstavby infrastruktury podle zákona 241."

⁷³ HRAZIN, Lukáš a Oldřich LUŽA. *Hospodářská opatření pro krizové stavy*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2016. ISBN 978-80-7251-450-2.

2.6. Plánovací a zajišťovací proces v rámci systému HOPKS

Aby bylo možné se všemi zdroji a opatřeními systému HOPKS počítat a během krizové situace je řádně vyžádat nebo aplikovat, je nutné je nejprve systematicky naplánovat. Hlavní právní oporou pro plánování hospodářských opatření je **vyhláška Správy státních hmotných rezerv č. 498/2000 Sb.**, která **určuje pravidla plánování hospodářských opatření a vytyčuje postup, kterým se tato opatření plánují.** Podpůrně způsob plánování řeší metodika plánování nezbytných dodávek v systému hospodářských opatření pro krizové stavy a její přílohy, kterou zpracovává SSHR. Základním plánovacím dokumentem skrze celé krizové řízení je **krizový plán.** Krizový plán se zpracovává na úrovni obce s rozšířenou působností, krajské a ústřední úrovni. Na ústřední úrovni konkrétně ministerstva a jiné ústřední správní úřady, Česká národní banka a jiné státní orgány, kterým zákon ukládá zpracovat krizový plán. Pro krizové plány správních úřadů s ohledem na potřeby daného území nebo věcnou působnost ústředních správních úřadů zahrnují jednak **regulační opatření, respektive způsob jejich plnění** a **plán nezbytných dodávek** jakožto samostatnou přílohu. V rámci ústřední úrovně dále zahrnují **plán hospodářské mobilizace**, také jako samostatnou přílohu, a **požadavky na výstavbu infrastruktury.** Mimo krizové plány stojí **plán opatření hospodářské mobilizace** a **plán vytváření a udržování státních hmotných rezerv k zajištění bezpečnosti ČR.** Plán opatření hospodářské mobilizace je součástí plánu krizové připravenosti, který upravuje *“přípravu příslušných právnických a fyzických podnikajících osob k řešení krizových situací.”*⁷⁴ Plán vytváření a udržování státních hmotných rezerv zpracovává Správa státních hmotných rezerv na základě požadavků jednotlivých ústředních správních úřadů.⁷⁵

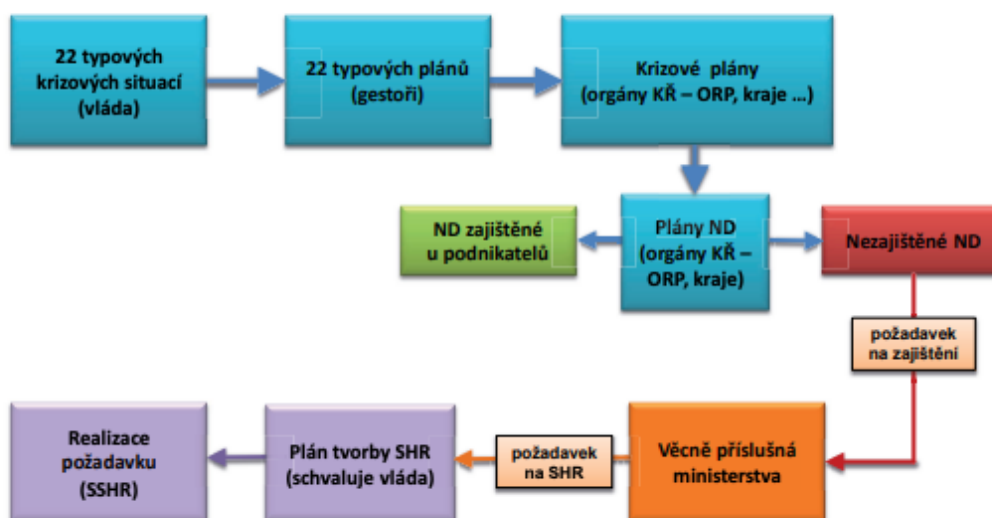
⁷⁴ Ministerstvo vnitra. *Informační servis, Plán.* [online] Copyright © Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena 2023. [12. 2. 2023] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/plan.aspx>

⁷⁵ *Hospodářská opatření pro krizové stavy: modul - F.* Praha: Ministerstvo vnitra, 2019. ISBN isbn978-80-7616-036-1.

2.6.1. Plán nezbytných dodávek

Je definován v zákoně o HOPKS v § 2, odst. 1, písmene c). Postup jeho zpracování, jakož i jeho obsah definuje vyhláška č. 498/2000 Sb., v paragrafech 1 a 2. Na základě těchto ustanovení má zpracovatel, kým je obecní úřad ORP, krajský úřad, nebo ústřední správní úřad povinnost zpracovat **plán nezbytných dodávek**. Proces plánování lze rozdělit na fázi **přípravy** a fázi **zpracování plánu nezbytných dodávek**. Ve fázi přípravy se vychází z krizových plánů, potažmo přehledu možných hrozeb pro dané správní území nebo okruh působnosti ústředních správních úřadů. Důležitým prvkem krizového plánu a tedy předpokladem pro zpracování nezbytné dodávky jsou typové plány, které jsou v operativní části krizových plánů rozpracovány pro účely a potřeby toho kterého správního úřadu, který plán zpracovává, a které určují postup při řešení krizové situace.⁷⁶

Obrázek č. 1: Systém plánování nezbytných dodávek

Zdroj: *Hospodářská opatření pro krizové stavy: modul - F*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2019. ISBN 978-80-7616-036-1.

⁷⁶ *METODIKA plánování nezbytných dodávek v systému hospodářských opatření pro krizové stavy*. Ústřední správní úřady, krajské úřady, hasičské záchranné sbory krajů, obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Praha: Správa státní hmotných rezerv, 2013

Obrázek č. 2: Postup přípravy plánu nezbytných dodávek

Zdroj: *METODIKA plánování nezbytných dodávek v systému hospodářských opatření pro krizové stavy*. Ústřední správní úřady, krajské úřady, hasičské záchranné sbory krajů, obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Praha: Správa státní hmotných rezerv, 2013

Ve fázi zpracování správní úřad v okruhu své působnosti zpracovává plán nezbytných dodávek rozdělený do třech částí. Těmi jsou **seznam zajištěných a nezajištěných dodávek a přehled dodavatelů nezbytných dodávek**. Přehled dodavatelů správní úřad získává z obchodního a živnostenského rejstříku, popřípadě přímo na vyžádání podle krizového zákona. Konkrétním obsahem seznamu nezbytných dodávek je vždy název dané nezbytné dodávky, číselné označení, množství (kus, délka, objem a pod.), popřípadě jiný úřad, který zajišťuje danou nezbytnou dodávku. Z hlediska určení pro co, či koho daná nezbytná dodávka je, se nezbytné dodávky mohou dělit na ty pro uspokojení základních životních potřeb obyvatelstva nebo podporu Hasičského záchranného sboru (dále jen HZS), Zdravotnické záchranné služby (dále jen ZZS), Policie ČR (dále jen PČR), havarijních služeb a pro podporu výkonu státní správy.⁷⁷

⁷⁷ *METODIKA plánování nezbytných dodávek v systému hospodářských opatření pro krizové stavy*. Ústřední správní úřady, krajské úřady, hasičské záchranné sbory krajů, obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Praha: Správa státní hmotných rezerv, 2013

Obrázek č. 3: Seznam požadovaných nezbytných dodávek ústředním správním úřadem

Resort: Ministerstvo průmyslu a obchodu [Datum a čas načtení dat:.....]

Nezbytná dodávka						Možnosti zajištění				
P. č.	Název	MJ	Určeno pro:	Množství potřebné v	Požadované	Možnosti dodavatel	Dodavatel ND (obchodní firma, IČ, OSP)	Sídlo, adresa	Množství	Určeno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Oddíl 18 Stroje a zařízení									
1.	18.3.3. Čerpadla plovoucí na vodu	ks	Kraj Vysočina	22	5	14	MAVET a.s., 46973591	Třebíč	0	0
			Olomoucký kraj	20	20	10	580 Rybníkářství Pohořelice, a.s., 46961062	Pohořelice	0	0
			Jihočeský kraj	30	10	30	GLOBUS ČR, K.S. Chomutov, 63473291	Chomutov	0	0
			Středočeský kraj	38	15	20	OBI – Roztyly, 25703323	Praha	0	0
			Ústecký kraj	26	0	15	POVODÍ LABE, SP HK, Mělník, 70890005	Mělník	0	0
			Jihomoravský kraj	35	0				0	0
	Celkem			171	47	89			0	0
	Požadavek na zajištění				20					

zdroj: Příloha metodiky plánování nezbytných dodávek v systému HOPKS. Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnou-spravu/system-hopks/metodiky-hopks/>

Obrázek č. 4: Přehled dodavatelů nezbytných dodávek

Resort: Ministerstvo průmyslu a obchodu [Datum a čas načtení dat:.....]

Dodavatel								Možnosti dodavatele		
P. č.	Obchodní firma, organizační složka podniku	IČ	ORP	Adresa	Statutární orgán, kontaktní osoba			Název ND	MJ	Množství
					Funkce	Jméno a příjmení	Telekomunikační spojení			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	OBI ČR Praha, prodejna Roztyly	60470968	Praha 11	14900 Praha 11-Chodov, Tomičkova 9	SZ	Radoslav Pavlát	Mobil:723564377	18.3.2. Čerpadla ponorná na vodu	ks	100
					SZ		Tel: 222801321	16.1. Lopaty, rýče	ks	50
					SZ		E-mail:Para@seznam.cz	16.7. Ruční pily	ks	20
					PND	Irena Mrkvíčková	Mobil:777121986			
					PND		Tel: 222801322			
					PND		E-mail:mrkvickova.irena@seznam.cz			
2	ADH s.r.o.	47782752	Bílina	41801 Bílina, Litoměřická 18	SZ	Roman Skamena	Tel: 417825698	19.3.19. N3 Tahač návěsů	ks	2
					SZ		Mobil: 606652258			
					SZ		E-mail: buzi@seznam.cz			
					PND	Eliška Nová	Tel: 417852658			
					PND		E-mail: nova@seznam.cz			

zdroj: Příloha metodiky plánování nezbytných dodávek v systému HOPKS. Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnou-spravu/system-hopks/metodiky-hopks/>

Otázek č. 5: Přehled nezajištěných dodávek

Resort: Ministerstvo průmyslu a obchodu [Datum a čas načtení dat:.....]

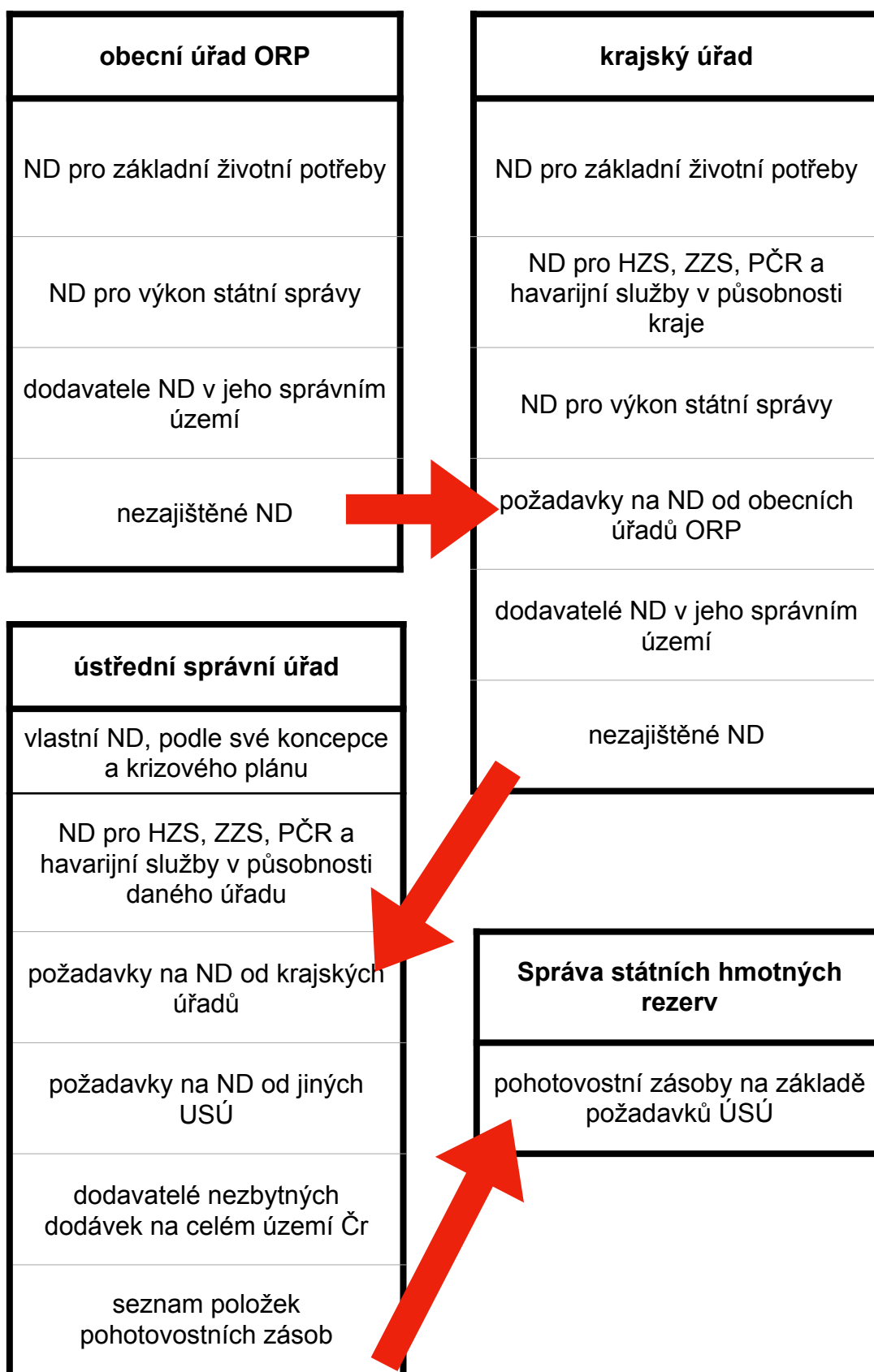
Nezbytná dodávka					Zajištění		
P. č.	Název	MJ	Požadavek na	Požadavek uplatněn u	Způsob zajištění	Zajištěné množství	Poznámka
1	2	3	4	5	6	7	8
1	18.3.3. Stroje a zařízení						
18.3.3.	Čerpadla plovoucí na vodu	ks	20				

zdroj: Příloha metodiky plánování nezbytných dodávek v systému HOPKS. Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnou-spravu/system-hopks/metodiky-hopks/>

Při zpracování plánu nezbytných dodávek jednotlivé správní úřady spolupracují a při tom uplatňují tzv. **princip subsidiarity** obdobně jako při vlastním řešení krizových situací, a tedy že nezbytné dodávky **zpracovávají postupně od obecních úřadů ORP, přes krajské úřady pro ústřední správní úřady** a vzájemně spolupracují. Konkrétně tedy obecní úřad ORP zpracuje plán nezbytné dodávky pro své správní území včetně jejich dodavatelů zejména pro zajištění základních životních potřeb, popřípadě pro výkon státní správy a ty nezbytné dodávky, které na svém území nemůže zajistit postoupí krajskému úřadu. Krajský úřad ve svém plánu nezbytných dodávek zahrne své požadavky týkající se základních životních potřeb, dodávek pro HZS, ZZS, PČR a havarijní služby v jeho působnosti. Dále vychází z plánů a požadavků nezbytných dodávek obecních úřadů ORP a tyto dále koordinuje tak, aby zajistil nezbytné dodávky pro území kraje. V případě, že ani ten prokazatelně nemůže nezbytnou dodávku zajistit na svém území, postoupí požadavek na její zajištění věcně příslušnému ústřednímu správnímu úřadu - ministerstvu. Ústřední správní úřady zpracovávají vlastní plány nezbytných dodávek podle příslušné koncepce v okruhu své věcné působnosti a dále do něj zapracovávají požadavky na nezbytné dodávky jiných ústředních správních úřadů a požadavky na nezbytné dodávky krajů. Při zpracování plánu nezbytných dodávek využívá možností, respektive dostupných dodavatelů na území celé České republiky. Pakliže ani takto vhodného dodavatele nenalezne, uplatní požadavek na zajištění nezbytné dodávky u Správy státních hmotných rezerv formou vytvoření pohotovostních zásob nebo tzv. uchováním výrobních schopností.⁷⁸

⁷⁸ *METODIKA plánování nezbytných dodávek v systému hospodářských opatření pro krizové stavy*. Ústřední správní úřady, krajské úřady, hasičské záchranné sbory krajů, obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Praha: Správa státních hmotných rezerv, 2013

Tabulka č. 3: Postup plánování nezbytných dodávek mezi příslušnými orgány

Zdroj: vlastní

2.6.2. Plán hospodářské mobilizace

Systém hospodářské mobilizace, pro který se zpracovává **plán hospodářské mobilizace**, funguje tzv. **adresným způsobem** a tím je vedeno i zpracování plánu hospodářské mobilizace. Klíčovým prvkem je **smluvní vztah** mezi **odběratelem** a **dodavatelem** mobilizační dodávky (dále jen MD). V roli odběratele MD je pouze ústřední správní úřad (viz kapitola systému hospodářské mobilizace - Ministerstvo vnitra, Ministerstvo obrany, Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo financí). I zde se tedy plánování hospodářské mobilizace liší oproti plánu nezbytných dodávek, kde jsou do plánování zahrnuty i nižší správní úřady. Dodavatel MD se dále rozlišuje na **finálního dodavatele** a **poddodavatele**. Finální dodavatel dodává finální produkt pro podporu ozbrojených bezpečnostních sborů a poddodavatel dodávky finálnímu dodavateli pro komplekci finálního produktu. Aby bylo možné finálního dodavatele i poddodavatele a v některých odůvodněných případech i dodavatele nezbytné dodávky v systému nouzového hospodářství zahrnout do plánu hospodářské mobilizace, musí je na základě splněných kritérií předseda Správy státních hmotných rezerv jmenovat subjektem hospodářské mobilizace.⁷⁹

Proces přípravy a zajištění MD lze podobně jako plánování nezbytných dodávek rozdělit na fázi plánování, fázi přípravy a za vyhlášení příslušného krizového stavu fázi realizace.

Fáze plánování začíná stanovením **požadavků** - potřeb na MD ozbrojenými bezpečnostními sbory a ozbrojenými silami. Požadavky na MD uplatňují zmíněné složky u jejich příslušných správních úřadů a při tom vycházejí z analýz krizového a obranného plánování a analýz rizik a dopadů krizové situace. Výstupem je stanovení **produktů, prací a služeb**, které zmíněné složky potřebují zajistit pro řešení krizové situace. Příslušný správní úřad tyto požadavky posoudí, a vyhodnotí zda je skutečně nutné tyto požadavky vůbec zajistit, či je nutné je zajistit formou MD nebo zda k tomu může využít jiných zdrojů. Pakliže uzná potřebu těchto požadavků na zajištění formou MD, zahrne je do **přehledu zajištění mobilizačních dodávek** v plánu hospodářské

⁷⁹ *Hospodářská opatření pro krizové stavy: modul - F*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2019. ISBN 978-80-7616-036-1.

mobilizace. Plán hospodářské mobilizace kromě tohoto přehledu dále obsahuje **přehled dodavatelů mobilizačních dodávek**.⁸⁰

Plánování tedy pokračuje výběrem možných finálních dodavatelů MD. Objednatel při výběru dodavatelů vychází z obchodního či živnostenského rejstříku nebo na základě vlastní předešlé zkušenosti s podnikatelskými subjekty. Následuje smluvní proces s podnikatelskými subjekty vybranými na základě jejich nabídky, završený nejprve **návrhem smlouvy o smlouvě budoucí**. Ta dává mimo jiné prostor podnikatelům zaopatřit své podnikání tak, aby byli schopni plnit mobilizační dodávky například uzavřením smluv s poddodavateli a podobně. Před finálním uzavřením smlouvy podle § 13 odst. 2 zákona o MD může dodavatel uplatnit ještě tzv. **požadavek na přípravu** podle § 7 vyhlášky 498/2000 Sb. Pakliže požadavek on ani jeho poddodavatelé neuplatní, uzavře s objednatel smlouvu o mobilizační dodávce.⁸¹

Pokud podnikatel však uplatní požadavek na přípravu, pokračuje proces přípravy MD uplatněním požadavku na přípravu. Požadavek předkládá objednateli budoucí finální objednatel na každou MD zvlášť, včetně požadavků všech poddodavatelů. Objednatel s budoucím finálním dodavatelem jednotlivé požadavky na přípravu projedná a přezkoumá jejich nezbytnost. K tomu může využít i Správy státních hmotných rezerv. Pokud objednatel uzná odůvodněnost požadavku, předá jej Správě státních hmotných rezerv, která je zapracuje do návrhu plánu vytváření a udržování státních hmotných rezerv k zajištění bezpečnosti ČR. Návrh následně projednává mezirezortní komise SSHR, potom bezpečnostní rada státu a nakonec je schválen vládou ČR. S dodavateli, kteří ve smlouvě o smlouvě budoucí podmínili plnit MD požadavky již schválenými v plánu vytváření a udržování SHR, uzavře objednatel smlouvu o MD. Konečné uzavření smlouvy lze tedy shrnout dvěma podmínkami, a to že buď finální

⁸⁰ *METODIKA plánování nezbytných dodávek v systému hospodářských opatření pro krizové stavy*. Ústřední správní úřady, krajské úřady, hasičské záchranné sbory krajů, obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Praha: Správa státní hmotných rezerv, 2013

⁸¹ *METODIKA plánování nezbytných dodávek v systému hospodářských opatření pro krizové stavy*. Ústřední správní úřady, krajské úřady, hasičské záchranné sbory krajů, obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Praha: Správa státní hmotných rezerv, 2013

dodavatel ani jeho poddodavatelé neuplatňují požadavek na přípravu, nebo byly schváleny požadavky na přípravu finálního dodavatele a poddodavatelů.⁸²

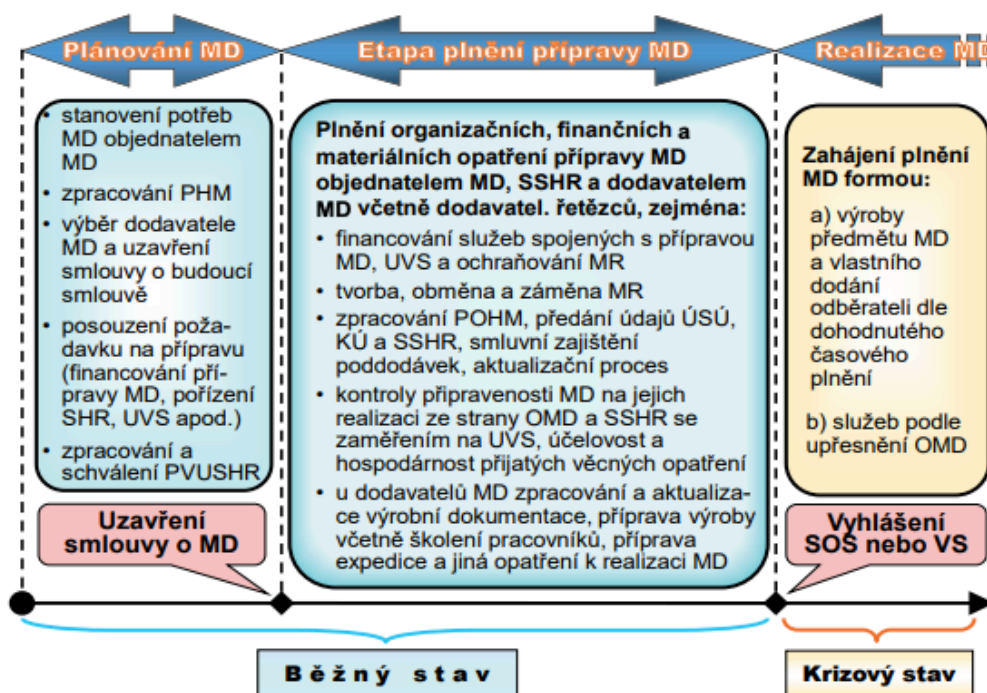
Uzavřením smlouvy o mobilizační dodávce mezi objednatelem a finálním dodavatelem se uzavírá proces plánování a následuje proces přípravy. V něm jednotliví aktéři hospodářské mobilizace - objednatelé, dodavatelé a Správa státních hmotných rezerv provádějí činnosti pro zajištění jednotlivých mobilizačních dodávek a tím zabezpečují připravenost systému hospodářské mobilizace pro stav ohrožení státu nebo válečný stav. Činnostmi se rozumí **“zajišťování organizačních, materiálních, personálních a věcných opatření hospodářské mobilizace, která jsou nezbytná k zabezpečení mobilizační dodávky, včetně ochraňování mobilizačních rezerv”**.⁸³ Dodavatel MD uzavřením smlouvy o MD je povinen zpracovat **plán opatření MD**. Tímto plánem si definují souhrn **organizačních, technologických, personálních finančních a materiálních opatření**, kterým budou schopni zabezpečit MD a plnit tak závazky vůči objednateli. Objednatel samostatně nebo v součinnosti se SSHR v této fázi plní zejména kontrolní funkci nad dodavateli MD. Kontroluje připravenost a přijatá opatření vyplývající z plánu opatření hospodářské mobilizace celého dodavatelského řetězce, tedy finálních dodavatelů a poddodavatelů. Celý systém zajišťování MD je také nutné průběžně aktualizovat a za tím účelem objednatel stále analyzuje situaci, potřeby, možnosti a zdroje a průběžně aktualizuje plán hospodářské mobilizace. Správa státních hmotných rezerv na základě schváleného plánu vytváření a udržování SHR a z něho vyplývajících schválených požadavků na přípravu vytváří a udržuje hmotné rezervy, vzhledem k tomuto zejména mobilizační rezervy, a zajišťuje jejich financování, včetně výstavby a údržby nezbytné infrastruktury s tím spojené.⁸⁴

⁸² *METODIKA plánování nezbytných dodávek v systému hospodářských opatření pro krizové stavy*. Ústřední správní úřady, krajské úřady, hasičské záchranné sbory krajů, obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Praha: Správa státní hmotných rezerv, 2013

⁸³ *METODIKA plánování nezbytných dodávek v systému hospodářských opatření pro krizové stavy*. Ústřední správní úřady, krajské úřady, hasičské záchranné sbory krajů, obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Praha: Správa státní hmotných rezerv, 2013

⁸⁴ *Hospodářská opatření pro krizové stavy: modul - F*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2019. ISBN 978-80-7616-036-1.

Obrázek č. 6: Proces zajištění přípravy a realizace mobilizační dodávky

zdroj: *Hospodářská opatření pro krizové stavy: modul - F. Praha: Ministerstvo vnitra, 2019. ISBN 978-80-7616-036-1.*

2.6.3. Plán vytváření a udržování státních hmotných rezerv k zajištění bezpečnosti ČR

Jak název napovídá, jedná se o plán v široké oblasti státních hmotných rezerv tedy plánování a udržování pohotovostních zásob, zásob pro humanitární pomoc, pohotovostních rezerv a mobilizačních rezerv. Pohotovostní zásoby, hmotné rezervy a mobilizační rezervy jsou tvořeny **vždy na základě potřeb věcně příslušných ústředních správních úřadů**. Výjimku tvoří zásoby pro humanitární pomoc, jejichž zajištění včetně skladby a množství je **plně v kompetenci SSHR**. Plán vytváření a udržování státních hmotných rezerv (dále jen PVUSHR) na rozdíl od plánů nouzového hospodářství a hospodářské mobilizace **netvoří přílohu krizového plánu** příslušného správního úřadu, ale zpracovává jej samostatně Správa státních hmotných rezerv. Ta jej zpracovává **ve dvouletém období ve dvou fázích - lichém a sudém roce**. V lichém roce se připravuje návrh PVUSSHR podle předložených požadavků vyplývajících z plánovací fáze plánů nouzového hospodářství a hospodářské mobilizace. Následující sudý rok je obdobím schvalování. Návrh PVUSSHR projednává

nejprve na úrovni mezirezortní komise předsedy SSHR. Komisí schválený návrh pokračuje na bezpečnostní radu státu a nakonec je schválen vládou ČR.⁸⁵

⁸⁵ *METODIKA plánování nezbytných dodávek v systému hospodářských opatření pro krizové stavy*. Ústřední správní úřady, krajské úřady, hasičské záchranné sbory krajů, obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Praha: Správa státní hmotných rezerv, 2013

3. Informační podpora

Nekonečným “šanonům” již dávno tak říkajíc odzvonilo a pochopitelně i plánování a zajišťování nezbytných dodávek probíhá digitální cestou. Pro celý systém HOPKS Správa státních hmotných rezerv spravuje strukturu digitálních komunikačních portálů a programů pod souhrnným pojmem “informační podpora”, které vytváří prostor pro plánování a uplatňování opatření systému HOPKS. Skládá se z webových portálů **IS Argis** a **ASW Krizkom** a programy **KISKAN** a **Krizdata**. Přístup k jednotlivým informačním nástrojům mají orgány veřejné správy i jednotliví podnikatelé podle rozsahu činností a jejich působnosti.

IS Argis

Je základní nástrojem pro **plánování nezbytných dodávek a mobilizačních dodávek**, který využívají jak **správní úřady** při vytváření plánů nezbytných dodávek, či plánů hospodářské mobilizace, tak **podnikatelé** v roli dodavatelů nezbytných či mobilizačních dodávek. Jedná se o modulární internetový portál, přístupný prostřednictvím internetového prohlížeče a pro jeho využití tedy není třeba dalších instalací.

Portál pro orgány krizového řízení je rozdělen do pěti modulů - **modul: nouzového hospodářství, státních hmotných rezerv, objekty, hospodářské mobilizace a majetek státu**, které příslušné správní úřady využívají podle územní nebo resortní působnosti při vytváření příslušných plánů nezbytných dodávek a mobilizačních dodávek. Obce s rozšířenou působností, kraje a ústřední správní úřady mohou v **modulu nouzového hospodářství** na základě získaných dat od dodavatelů vytvářet **plány nezbytných dodávek** podle kapitoly plán nezbytných dodávek. Uživatelé mohou v cvičné úpravě systému oddělené od databáze nezbytných dodávek zkoušet jednotlivé úlohy potřebné ke zpracování plánu nezbytných dodávek. **Modul státních hmotných rezerv** nabízí informace o státních hmotných rezervách. **Modul Objekty** slouží k evidenci objektů a jejich vlastností a také jejich vlastníků či provozovatelů. Modul Hospodářské mobilizace nabízí veškeré informace v rámci dokumentace a plánování hospodářské mobilizace. Modul majetek státu odlišuje nezbytné dodávky v majetku státu od nezbytných dodávek dodávaných dodavateli.

IS Argis - **modul SD** využívají dodavatelé nezbytných dodávek. Podnikatelé v roli dodavatelů oslovené Hasičským záchranným sborem v modulu IS Argis SD jsou povinni podat požadované informace o firmě a průběžně ve smluvených intervalech tyto informace aktualizovat.⁸⁶

HZS krajů je v roli určitého moderátora, který má za úkol oslovovat dodavatelské subjekty v souladu s § 15 odst. 3 zákona č. 240/2000 Sb. a vyžadovat od nich *“vyplnění údajů o sobě, odpovědných zástupcích, kontaktech, uzavřených smlouvách a zejména o jejich schopnosti dodat předmět nezbytné dodávky pro překonání krizových stavů.”*⁸⁷ HZS kraje také přiděluje přístup do systému jednotlivým uživatelům a vytváří jim uživatelské účty, díky kterým se do portálu mohou přihlásit. Uživatelé mohou být v roli **recenzenta** nebo **redaktora**. Recenzent může v rozsahu své působnosti využívat data uložená v systému, ale nemůže je měnit. Redaktor má oproti recenzentovi možnost data měnit, nebo zapisovat.⁸⁸

IS Argis je určen především pro plánování a sběr dat od dodavatelů nezbytných dodávek a mobilizačních dodávek, nikoli pro vyžadování nezbytných dodávek.⁸⁹

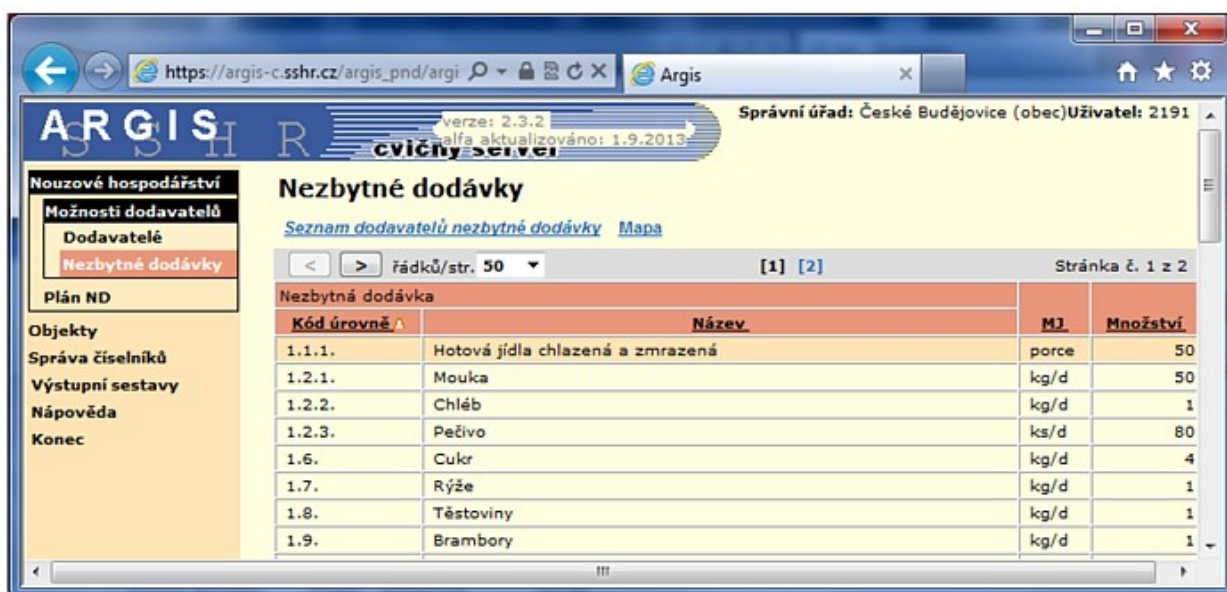
⁸⁶ HRDLIČKOVÁ, Jana. *Uživatelská příručka IS ARGIS 2.3.2, Nouzové hospodářství pro dodavatele ND*. [online] Copyright © T-SOFT, duben 2014. Všechna práva vyhrazena. [3. 3. 2023] Dostupné také z: <https://www.argis.cz/wp-content/uploads/2018/05/1-Argis-NH-dodavatel.pdf>

⁸⁷ HRDLIČKOVÁ, Jana. *Uživatelská příručka IS ARGIS 2.3.2, Nouzové hospodářství pro dodavatele ND*. [online] Copyright © T-SOFT, duben 2014. Všechna práva vyhrazena. [3. 3. 2023] Dostupné také z: <https://www.argis.cz/wp-content/uploads/2018/05/1-Argis-NH-dodavatel.pdf>

⁸⁸ Správa státních hmotných rezerv. Informační web IS Argis. [online] Copyright © SSHR České republiky 2009. [3. 3. 2023] Dostupné také z: <https://www.argis.cz/>

⁸⁹ HARAZIN, Lukáš a Oldřich LUŽA. *Hospodářská opatření pro krizové stavy*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2016. ISBN 978-80-7251-450-2.

Obrázek č. 7: Náhled portálu IS Argis - nezbytné dodávky

zdroj: HRDLÍČKOVÁ, Miroslava. *Uživatelská příručka IS Argis 2.3.3, Nouzové hospodářství* Copyright © TSOFT, leden 2015 všechna práva vyhrazena. [3. 3. 2023] Dostupné také z: https://docplayer.cz/41474537-Uzivatelaska-prirucka-is-argis-2-3-3.html#show_full_text

Krizdata

Krizdata je program, respektive “aplikační programové vybavení”, instalovaný přímo na počítače. Pro jeho využití **není potřeba připojení k internetové síti** a to z důvodu, že je navržen pro použití v situacích, kdy by vlivem krizové situace došlo k rozsáhlým výpadkům elektrické energie a přerušení provozu schopnosti informačních a komunikačních sítí. Obsahuje data o nezbytných dodávkách a jejich dodavatelích, která se musí pro zachování aktuálních a relevantních dat průběžně aktualizovat.⁹⁰

Kiskan SSHR

Portál KISKAN je programem určeným Správě státních hmotných rezerv a ochraňovatelům státních hmotných rezerv. Ti jeho prostřednictvím vedou **evidenci o státních hmotných rezervách** a jejich přehledu co jde o umístění, a

⁹⁰ Správa státních hmotných rezerv. *Informační web aplikace Krizdata*. [online] Copyright © SSHR České republiky 2023. [5. 3. 2023] Dostupné také z: <https://www.krizdata.cz/>

jejich dostupnosti. Tato data jsou dostupná rovněž na portále Krizkom, kde je orgány krizového řízení mohou využít při řešení krizových situací.⁹¹

Krizkom

Portál Krizkom vychází z dat z předešlých portálů, IS Argis a KISKAN. Je připraven zejména pro orgány krizového řízení a to na všech úrovních veřejné správy. Je to nástroj určený těmto orgánům pro koordinaci a řízení prostředků, jež potřebují ke zvládnutí mimořádných událostí, nebo krizových situací. Portál má proto dva oddělené moduly, modul **Krizkom –KS** (krizové situace) a modul **Krizkom MU** (mimořádné události).

Obecně slouží pro práci, územně, či věcně příslušným správním úřadům, a orgánům krizového řízení jímž poskytuje informace o stavu státních hmotných rezerv nebo informace o nezbytných dodávkách a jejich dodavatelích. V rámci reakce na mimořádné události a krizové situace umožňuje systém zpracovávat požadavky na dostupné věcné zdroje a to i automatizovanými systémy. Přímou v rámci systému je možné postupovat požadavky na vyšší stupně krizového řízení. Dále systém informuje o stavu řešených požadavků, propojuje orgány krizového řízení jímž umožňuje navzájem komunikovat a v rámci zkvalitnění komunikace nabízí příslušné notifikace. V rámci systému je dále možné zpracovávat nabídky humanitárních nabídek.⁹²

Modul Krizkom - KS

Tento modul slouží orgánům krizového řízení při řešení **krizových situací**. S jeho pomocí je možné koordinovat a řídit požadavky na věcné zdroje jímž jsou k dispozici ze státních hmotných rezerv, či systému nouzového hospodářství. Jde-li o stav ohrožení státu, nebo válečný stav, pak i systému hospodářské mobilizace, a které potřebují k překonání krizové situace a jejich následků.

⁹¹ Správa státních hmotných rezerv. *Informační web systému KISKAN SSHR*. [online] Copyright © SSHR České republiky 2009. [5. 3. 2023] Dostupné také z: <https://www.kiskan.cz/>

⁹² Správa státních hmotných rezerv. *Informační web systému krizkom*. [online] Copyright © SSHR České republiky 2023. [6. 3. 2023] Dostupné také z: <https://www.krizkom.cz/>

Modul Krizkom - MU

Obdobně jako modul KS i tento slouží ke koordinaci a řízení požadavků na věcné zdroje zejména u státních hmotných rezerv, podle § 4a Zákona číslo 97/1993 Sb., a také soukromých subjektů, avšak je tento nástroj využíván jako podpora nikoli pro řešení krizových situací, ale **mimořádných událostí** zejména většího rozsahu.

4. Komparace přístupů České a Slovenské republiky k řešení dané problematiky

Po rozdělení Československa se problematika hospodářských opatření rozvíjela v obou státech rozdílným směrem. Tato kapitola se bude zabývat identifikací hlavních rozdílů mezi oběma přístupy, k řešení dané problematiky a jejich porovnání. Jednotlivé přístupy a jejich rozdíly budou řešeny z pohledu Českého zákona č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy (dále jen ZHOPK) a Slovenského zákona č. “179/2011 Z. z., o hospodárskej mobilizácii”(dále jen ZHM).

Český zákon problematiku hospodářských opatření zaměřuje na přípravu a realizaci “organizačních, materiálních nebo finančních” opatření jmenovitě pro krizové stavy pro zabezpečení **nezbytných dodávek**.⁹³ Ve Slovenském pojetí je tato problematika řešena “**Hospodářskou mobilizací**”. Zákon také vymezuje působnost hospodářské mobilizace k řešení **krizových situací, potažmo krizovým stavů**⁹⁴ ovšem nikoli zcela výlučně, kdy ve vymezení výkonu opatření hospodářské mobilizace ukládá výkon některých opatření pro “stav bezpečnosti” tedy v období mimo krizové stavy⁹⁵. Hospodářskou mobilizací se obdobně jako hospodářskými opatřeními pro krizové stavy ve smyslu ZHOPKS rozumí “**soubor hospodářských činností, organizačních činností a opatření vykonávaných v období krizové situace, nebo připravovaných a vykonávaných ve stavu bezpečnosti**”⁹⁶ pro účely vymezené v § 2, odstavci 2 a 3 ZHM. Pro tyto účely ZHM nepoužívá jednotný termín, jakým je v případě ZHOPKS “nezbytná dodávka”.

⁹³ Zákon č. 241/2000 Sb., o Hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. § 2, (1), a)

⁹⁴ Ústavní zákon č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti státu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu. Čl. 1, (4)

⁹⁵ Ústavní zákon č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti státu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu. Čl. 1 ods. 3 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z.

⁹⁶ Zákon č. 179/2011 Z. z. Zákon o hospodárskej mobilizácii a o zmene a doplnení zákona č. 387/2002 Z. z., Čl. I, § 2, (1)

Tabulka č. 5, Srovnání struktury zákona o HOPKS a struktury zákona o hospodářské mobilizaci

hlava I	základní ustanovení	předmět úpravy, vymezení základních pojmů, působnost orgánů	základní ustanovení	předmět úpravy (účel zákona), vymezení hospodářské mobilizace, vymezení základních pojmů, vymezení subjektů hospodářské mobilizace, vymezení jednotlivých opatření hospodářské mobilizace, financování, výkon opatření,
Hlava II	systém hospodářských opatření pro krizové stavy	vymezení systému nouzového hospodářství, systému hospodářské mobilizace, použití státních hmotných rezerv, výstavby a údržby infrastruktury a regulačních opatření	působnost státních orgánů	
hlava III	kontrola		působnost orgánu územní samosprávy	
hlava IV	přestupky		práva a povinnosti určeného subjektu, podnikatelů a jiných právnických a fyzických osob	
hlava V	společná, přechodná a závěrečná ustanovení		úloha dalších subjektů hospodářské mobilizace	národní banka, sociální pojišťovna, šťastná pokladna
hlava VI			náhrady	
hlava VII			správní delikty a přestupky	
hlava VIII			společná, splňomocňovací a zrušovací ustanovení	

zdroj: vlastní

Struktura obou zákonů je velmi odlišná. Zatím co ZHOPKS je spíše **obecnějšího rázu** a často se opírá o jiné prováděcí předpisy, tak ZHM je naopak velmi **konkrétní**. Zákon o hospodářské mobilizaci je tak výrazně rozsáhlejší a sám o sobě méně přehledný. Tento rozdíl se projevuje již ve vymezení základních ustanovení a zejména pak ve vymezení základních pojmů.

Ze struktury obou zákonů je patrný odlišný přístup k opatřením, který je rozdílný zejména v tom, že ZHOPKS **rozděluje hospodářská opatření do celkem 5 částí** (viz kapitola systém hospodářských opatření pro krizové stavy), zatímco ZHM opatření hospodářské mobilizace takto **druhově nerozděluje, ale definuje přesný výčet celkem 28 jednotlivých konkrétních opatření**⁹⁷. K tomuto je také vhodné poznamenat, že z pohledu ZHOPKS by název ZHM - zákon o "hospodářské mobilizaci" implikoval zaměření ZHM na vojenské krizové situace tak, jak "hospodářskou mobilizaci" pojímá ZHOPKS, avšak by se jednalo o disinterpretaci termínů, jelikož hospodářská mobilizace z pohledu ZHM jednak řeší i ty krizové situace, pro které se vyhláší **nouzový stav**⁹⁸ (**nevojenské krizové situace**) a ve výčtu opatření hospodářské mobilizace ukládá možnost uložit opatření, které charakteristicky **nejsou výlučně vojenského zaměření** - například: organizace dodávek životně důležitých zdrojů, organizace zdravotního zabezpečení, organizace finančního zabezpečení, organizace sociálního zabezpečení, tvorba státních hmotných rezerv, řešení stavu ropné nouze aj.

Dalším velkým rozdílem je určení subjektů HOPKS a hospodářské mobilizace. Zákon o HOPKS jednotlivé aktéry neslučuje pod jednotný pojem "subjekt HOPKS", ale určuje "role" v systému nouzového hospodářství a hospodářské mobilizace, kdy stát a územní samospráva vystupují v roli **odběratele a objednatele**, a podnikatel v roli **dodavatele**, případně finálního dodavatele či poddodavatele. Zákon o hospodářské mobilizaci právě všechny aktéry hospodářské mobilizace slučuje pod pojem **subjekt hospodářské mobilizace**⁹⁹ a v rámci dalších ustanovení ukládá práva a povinnosti jednotlivým

⁹⁷ Zákon č. 179/2011 Z. z. *Zákon o hospodářské mobilizaci a o změně a doplnění zákona č. 387/2002 Z. z., Čl. I, § 5*

⁹⁸ Ústavní zákon č. 227/2002 Z. z. *o bezpečnosti státu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu. Čl. 5*

⁹⁹ Zákon č. 179/2011 Z. z. *Zákon o hospodářské mobilizaci a o změně a doplnění zákona č. 387/2002 Z. z., Čl. I, § 4*

subjektům. Specificky o proti vztahům v rámci ZHOPKS je zde právnická osoba v postavení subjektu **určeného rozhodnutím a písemným příkazem**.¹⁰⁰

Financování je řešeno opět rozdílně. Zatímco ZHOPKS má financování vymezeno v jednotlivých částech HOPKS a v plánu na vytváření a udržování SHR k zajištění bezpečnosti ČR, ZHM řeší financování hospodářské mobilizace v § 6 zákona **výlučně prostřednictvím státního rozpočtu** a výdaje rozdělují podle jednotlivých opatření do kapitol jednotlivých ministerstev.¹⁰¹ V rámci ZHOPKS a systému nouzového hospodářství hradí nezbytné dodávky ten orgán krizového řízení, který o nich rozhodl. V rámci systému hospodářské mobilizace (podle ZHOPKS) hradí mobilizační dodávku objednatel. Vytváření a udržování státních hmotných rezerv, včetně všech částí hmotných rezerv či uchování výrobních vlastností v systému hospodářské mobilizace se hradí z rozpočtové kapitoly Správy státních hmotných rezerv.

V zajišťování, respektive výkonu hospodářských opatření jsou rovněž rozdíly. Zákon o HOPKS rozdělením hospodářských opatření na systém nouzového hospodářství a systému hospodářské mobilizace rovněž diferencuje způsob zajišťování hospodářských opatření, kdy v systému hospodářských opatření zajišťování nezbytných dodávek probíhá **způsobem obvyklým pro období mimo krizový stav** a zajišťování mobilizačních dodávek **smluvním způsobem**. Protože Hospodářská mobilizace není rozdělena do podobných systémů, které by řešily různě problematiku vojenských a nevojenských krizových situací, se ani způsob výkonu opatření hospodářské mobilizace tímto způsobem v **principu nerozlišuje**. Zákon způsob výkonu jednotlivých opatření hospodářské mobilizace jednotlivými subjekty **určuje konkrétně**¹⁰² v § 7 zákona. Postavení jednotlivých subjektů a způsob výkonu opatření hospodářské mobilizace včetně podmínek plnění, je v porovnání se ZHOPKS výrazně méně přehledné.

¹⁰⁰ Zákon č. 179/2011 Z. z. *Zákon o hospodářské mobilizaci* a o změně a doplnění zákona č. 387/2002 Z. z., Čl. I, § 4, (1), d),

¹⁰¹ Zákon č. 179/2011 Z. z. *Zákon o hospodářské mobilizaci* a o změně a doplnění zákona č. 387/2002 Z. z., Čl. I, § 6

¹⁰² Zákon č. 179/2011 Z. z. *Zákon o hospodářské mobilizaci* a o změně a doplnění zákona č. 387/2002 Z. z., Čl. I, § 7

Při stanovení úlohy orgánů státu a územní samosprávy na straně ZHOPKS a ZHM je ZHM opět konkrétnější, kdy na úrovni orgánů státu přímo vymezuje působnost jednotlivých ministerstev a dále velmi konkrétně určuje pravomoce a úlohu všem příslušným orgánům.¹⁰³

Porovnáním těchto zákonů je zřejmé, že se přístup významně liší a v závěru práce bude provedeno subjektivní zhodnocení zjištěných rozdílů.

¹⁰³ Zákon č. 179/2011 Z. z. *Zákon o hospodárskej mobilizácii* a o zmene a doplnení zákona č. 387/2002 Z. z., Čl. I, hlava druhá

5. Dotazníkové šetření

Prostřednictvím analýzy dotazníkového šetření cíleného na veřejnost je zjišťována informovanost veřejnosti v oblasti hospodářských opatření a řešení krizových situací, včetně analýzy názorů veřejnosti na dané téma. Cílem dotazníku je tedy jistit, jak veřejnost hospodářská opatření vnímá, a zda je vůbec zná a přinést praktické názory a zkušenost veřejnosti s řešením krizových situací při uplatnění hospodářských opatření.

Dotazníkové šetření analyzuje zkoumaná data od respondentů v různých věkových skupinách, s různým vzděláním a ve skupinách mezi studenty a zaměstnanci. Dotazník je tvořen celkem 17 uzavřenými a otevřenými otázkami prostřednictvím webové aplikace google forms. Dotazník je uveden v příloze této práce.

Na dotazník odpovědělo celkem 48 respondentů, z toho z hlediska věkové kategorie

- 18 - 25 let - 11 respondentů (23 %)
- 26 - 30 let - 8 respondentů (17 %)
- 31 - 50 let - 15 respondentů (31 %)
- 51 a více let, - 14 respondentů (29 %)

z hlediska dosaženého vzdělání

- střední zakončené výučním listem - 8 respondentů (17 %)
- střední zakončené maturitní zkouškou - 27 respondentů (56 %)
- vysoké - 13 respondentů (27 %)

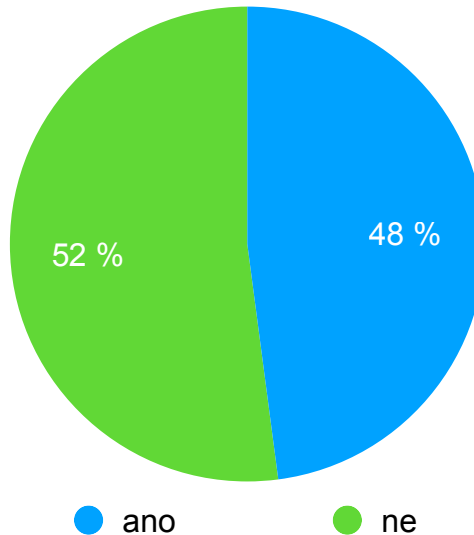
z hlediska studia nebo zaměstnání

- student - 7 respondentů (15 %)
- zaměstnanec - 41 respondentů (85 %)

5.1. Analýza dotazníkového šetření

Otázka č. 1: Zajímal/la jste se někdy o oblast bezpečnosti, nebo krizového řízení?

Graf. č 1: Zájem o oblast bezpečnosti a krizového řízení

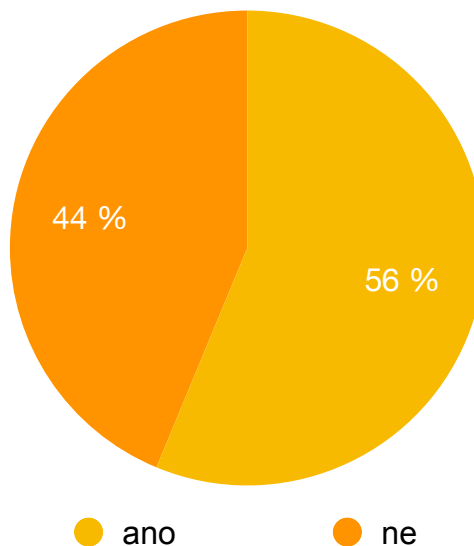

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

O oblast bezpečnosti a krizového řízení se zajímalo v poměru vysoké procento respondentů. Lze tedy usuzovat, že tato problematika ve společnosti rezonuje a vzbuzuje zájem. Toto se odráží i v podrobnějších otázkách dotazníku, kdy se většina respondentů v této oblasti alespoň rámcově orientovala.

Otázka č. 2: Je vám znám pojem “hospodářská opatření pro krizové stavy”?

Graf č. 2: Znalost pojmu hospodářská opatření pro krizové stavy

Zdroj: vlastní vlastní dotazníkové šetření

Z odpovědí vyplývá, že 56 % respondentů zná pojem hospodářských opatření pro krizové stavy, a však z odpovědí na další otázky vyplývá, že jej chápají spíše jen v obecném abstraktním pojetí. Přesto se většinou v této problematice orientují a jsou schopni na kladené otázky stručně odpovídat.

Otázka č. 3: Znáte krizové stavy a dokázal/la byste je výjmenovat?

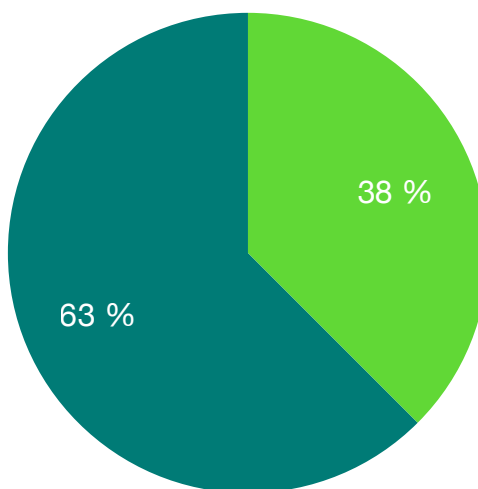
Na tuto otázku 15 respondentů, tedy 31 % dokázalo odpovědět přesným vymezením všech, nebo alespoň některých krizových stavů. To dokresluje skutečnost zájmu a orientaci v dané problematice. Většina ostatních respondentů, kteří na otázku odpověděli, pak na místo krizových stavů uváděla příklady charakteristicky odpovídající krizovým situacím. Nejčastěji uváděli “povodně, pandemie, finanční krize, válka, energetická krize nebo zemětřesení. Pouze dva respondenti v odpovědích uvedli typově spíše mimořádné události namísto krizových situací a 13 respondentů neodpovědělo, tedy lze usuzovat, že krizové stavy neznají.

Otázka č. 4: Setkal jste se již někdy s krizovou situací? A pokud ano, byla vám poskytnuta patřičná materiální pomoc?

Zde 22 (45 %) respondentů uvedlo, že se s krizovou situací již setkali, (ačkoli pandemie Covidu 19 zasáhla dá se říci celou společnost) přičemž zpravidla uváděli pouze pandemii Covidu - 19 a povodně v roce 2010. V rámci odpovědí, kde respondenti uváděli povodeň, současně uváděli, že materiální pomoc nepotřebovali, nebo jim byla poskytnuta. V rámci Covidu 19 se názory v poskytnuté pomoci lišili. Jelikož materiální zajištění prostředků při řešení Covidu 19 je řešeno v poslední otázce dotazníku, bude rozbor odpovědí uveden ve vyhodnocení otázky č. 17.

Otázka č. 5: Očekával/a byste, že řízení krizových situací zajišťují složky integrovaného záchranného systému, nebo orgány státu či územní samosprávy?

Graf č. 3: Řízení krizových situací

- orgány státu a územní samosprávy
- složky integrovaného záchranného systému

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

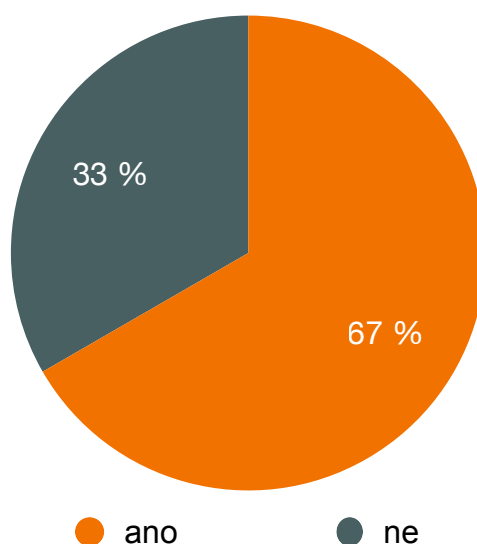
Na tomto grafu je patrné, že respondenti při řešení krizových situací vnímají především zasahující složky, přesto, že tuto problematiku již tyto složky neřídí.

Otázka č. 6: Je vám znám pojem "státní hmotné rezervy", pokud ano, dokázal/a byste je krátce popsat?

Na tuto otázku 71 % respondentů, tedy vysoké procento, uvedlo, že pojem státních hmotných rezerv zná a ve většině je ve svých odpovědích dokázali, byť velmi obecně, identifikovat. Nejčastěji se vyskytovali odpovědi popisující státní hmotné rezervy jako zásoby nejrůznějších komodit potřebných k řešení krizové situace nebo mimořádné události, kterých by mohlo být nedostatečné množství. Jako příklad těchto zásob nejčastěji uváděli pohonné hmoty, potraviny a pití, plyn, lůžkoviny, zdravotnické potřeby a jiné "základní potřeby". Ve zbylých odpovědích respondenti pojem neznali, nebo popisovali finanční rezervy státu pro řešení krizových situací.

Otázka č. 7: Myslíte, že postup při zajišťování materiálů a služeb pro krizové situace vojenského (př. vnější napadení) a nevojenského (př. povodeň) charakteru je řešeno odlišným způsobem?

Graf č. 4: Názor na materiální zajištění vojenských a nevojenských krizových situací

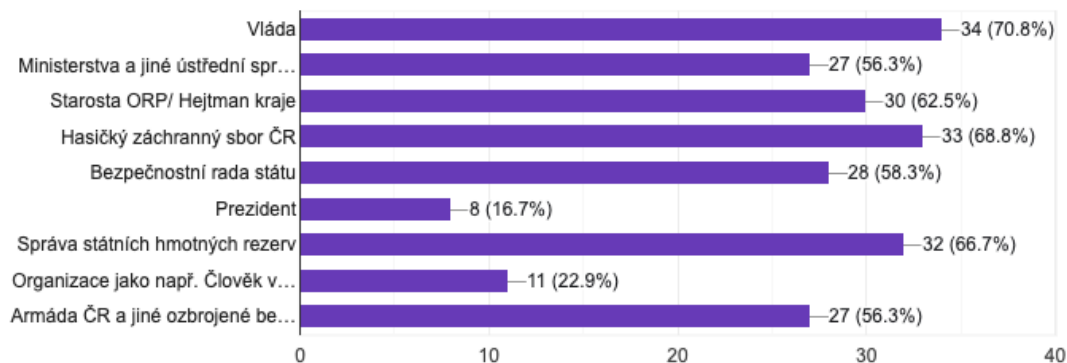
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Většina respondentů předpokládá, že řešení vojenských a nevojenských krizových situací je řešeno odlišným způsobem. Z tohoto lze vyvodit, že jasné

rozdělení systému hospodářských opatření pro krizové stavy má své opodstatnění i z pohledu neodborné veřejnosti.

Otázka č. 8: Kdo se podle vás podílí na plánování a přípravě materiálů, služeb a jiných opatření potřebných pro řešení krizových situací?

Graf č. 5: Kdo se podílí na plánování a přípravě hospodářských opatření

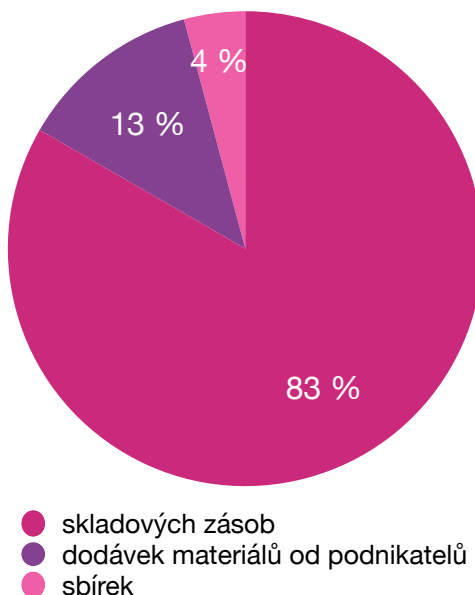

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Zde se většina respondentů shoduje na nejvýznamnějších subjektech, které se na zajišťování hospodářských opatření skutečně podílejí. Dvacet dva procent respondentů navíc uvádí organizace jako například Člověk v tísni a jiné charitativní organizace.

Otázka č. 9: Myslíte, že materiální zajištění řešení krizových situací probíhá přednostně prostřednictvím skladových zásob, dodávek materiálů nebo sbírek?

Graf č. 6: Jak probíhá zajišťování materiální zajištění prostředků a služeb

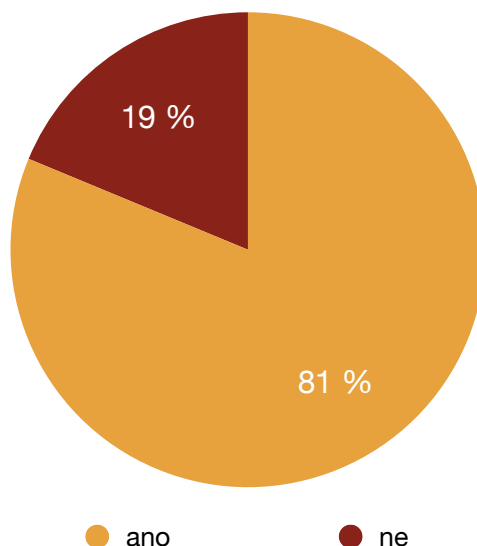

Zdroj: vlastní dotazníkové řešení

Drtivá většina respondentů podle jejich odpovědí přikládá významný důraz na skladové zásoby či rezervy. To se projevuje i v následujících otázkách. Pouze 13 % respondentů odpovědělo, že materiální zajištění probíhá prostřednictvím dodávek od podnikatelů, přitom ti tvoří hlavní zdroj materiálů a služeb. To že společnost s tímto není seznámena by během krizové situace mohlo vést ke kritice stran společnosti, a nespokojenosti, kdyby pro rozsah krizové situace státní hmotné rezervy nebyly schopné zabezpečit potřebné prostředky, ačkoli nepředstavují primární zdroj potřebných materiálů. Tato skutečnost vyplývá také z odpovědí v následujících otázkách zejména v rámci pandemie Covidu 19, kdy mnoho respondentů uvádělo selhání státu při zajištění zdravotních pomůcek formou rezerv.

Otázka č. 10: Myslíte, že zajišťování a financování materiálů a služeb v situacích, kdy je vyhlášen některý z krizových stavů probíhá odlišným způsobem oproti situacím, kdy hrozí významné škody, avšak při nich není vyhlášen některý z krizových stavů?

Graf č. 7: Financování krizových situací a mimořádných událostí

zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Zde se projevuje shodný názor společnosti se skutečností, že krizové situace oproti mimořádným událostem vyžadují jiný hospodářsko - ekonomický přístup pro zajištění materiálů a služeb, než jaký je možno uplatňovat pro řešení mimořádných událostí.

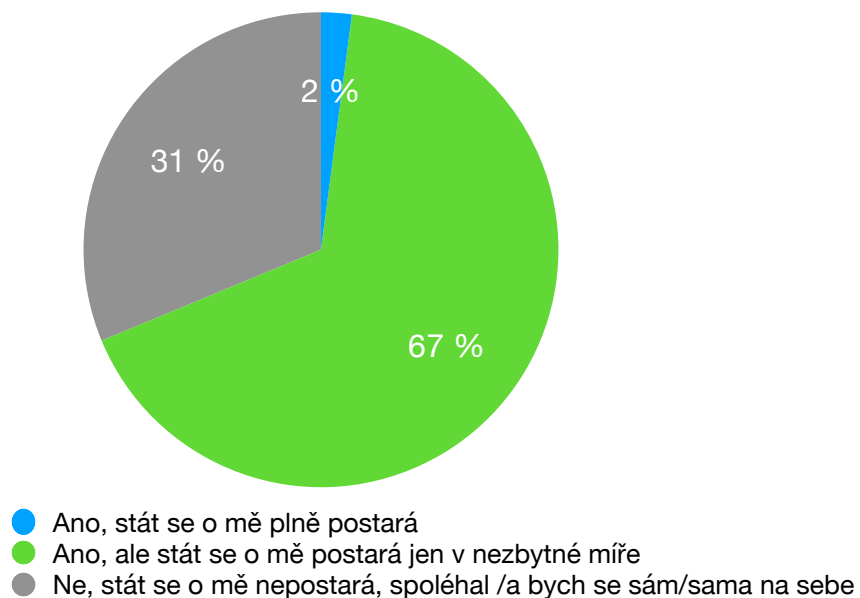
Otázka č. 11: Jak podle vašeho názoru probíhá financování řešení krizových situací, případně jak by dle vašeho názoru měl stát nejlépe financovat řešení krizových situací?

Na tuto otázku odpovědělo pouze 18 respondentů. V odpovědích 9 respondentů uvedlo formu financování prostřednictvím veřejných rozpočtů mezi kterými nejčastěji uváděli státní rozpočet. Někteří však uváděli i to, že by financování mělo probíhat rozdělením mezi veřejné rozpočty, zejména pak státní rozpočet a rozpočty územní samosprávy. Šest respondentů pak uvádělo, že by stát měl primárně udržovat finanční rezervy pro případ krizové situace. Dva

respondenti pak uvedli hlavní formu financování prostřednictvím sbírek, a však ve vzorku předchozích respondentů se objevovali názory, že by se stát naopak na soukromé sbírky spoléhat neměl.

Otázka 12: Očekáváte, že se o vás stát materiálně postará a pomůže vám, pokud byste byl/a zasažen/a krizovou situací?

Graf č. 8: Očekávání materiální pomoci

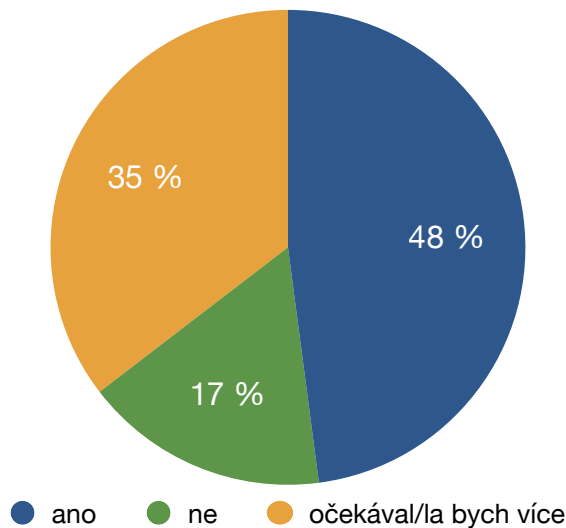

Zdroj: vlastní dotazníkové řešení

Pouze 2 % respondentů věří, že by se o ně stát plně postaral, a však většina ostatních respondentů (67 %) věří, že by se o ně sice stát postaral, ale jen v nezbytné míře. Relativně vysoké procento respondentů nevěří, že by se o ně stát během krizové situace materiálně postaral.

Otázka č. 13: V návaznosti na předchozí otázku, je to podle vás takto v pořádku?

Graf č. 9: Názor na materiální pomoc

Zdroj: vlastní dotazníkové řešení

Otázka navazovala na předchozí otázku a většina respondentů mezi kterými se dokonce objevili i ti, kteří v předchozí otázce odpovídali, že se o ně stát nepostará. Nemalé procento respondentů pak ale uvedlo, že by očekávali více, nebo že s tímto stavem nejsou spokojeni.

Otázka č. 14: Má dle vašeho názoru význam investovat do přípravy na krizové situace? Popřípadě s jakou prioritou v porovnání s jinými zájmy státu.

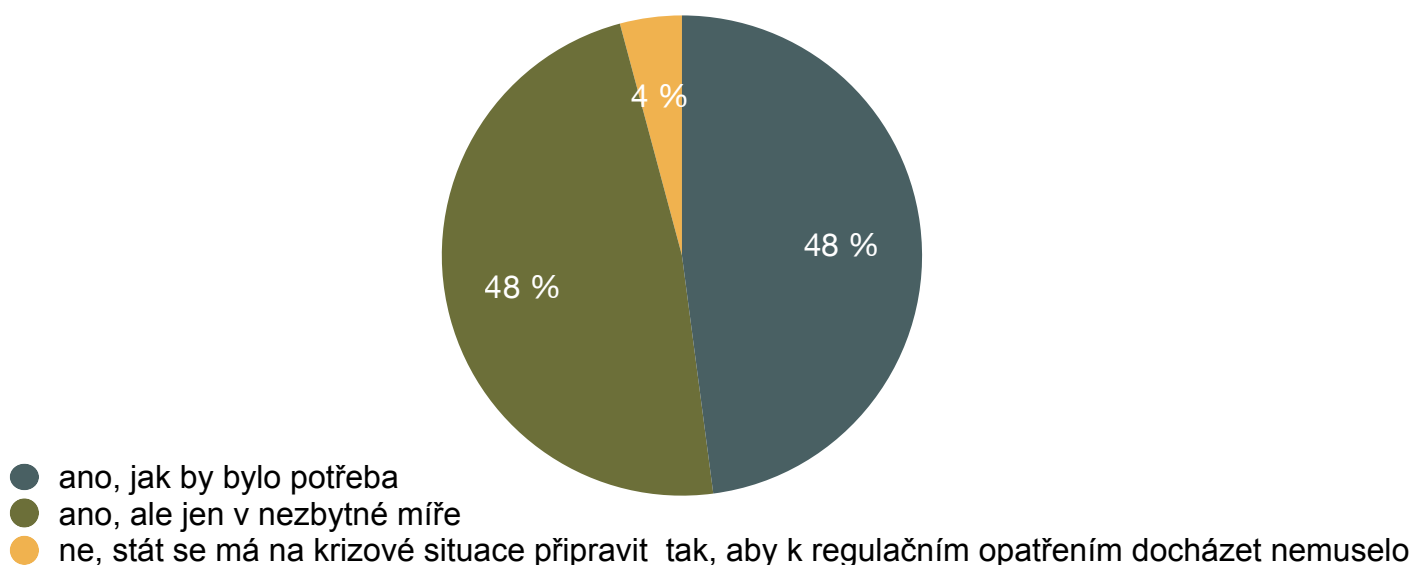
Na otázku 69 % respondentů odpovědělo, že by se mělo investovat do přípravy na krizové situace, přičemž 6 respondentů uvedlo, že toto má prioritní význam a 6 respondentů, že tyto investice nemají prioritní význam. Dva respondenti pak dokonce uvedli, že by se do této problematiky investovat nemělo a ostatních 27 % respondentů na otázku neodpovědělo, nebo nevědělo.

Otázka č. 15: Má dle vašeho názoru význam udržovat, případně rozšiřovat skladovací zásoby nezbytných komodit tak, aby pokryly většinu potřeb vyvolaných krizovou situací?

Zde se opět projevuje názor veřejnosti, že materiální zásoby hrají důležitou roli pro zajištění nezbytných materiálů, ačkoli se mezi respondenty objevovali i kritické odpovědi. Mezi těmi kritickými odpověďmi bylo, že by stát měl zásoby vytvářet jen v omezeném množství, nebo že nejsou potřeba, pokud dobře funguje trh.

Otázka č. 16: Byl/a byste ochoten/ochotna strpět nějaká omezující opatření pro zvládnutí krizové situace?

Graf č. 10: Ochota strpění regulačních opatření

Zdroj: vlastní dotazníkové řešení

Zde drtivá většina respondentů odpověděla pozitivně ve smyslu dodržování regulačních opatření, avšak polovina z nich by tak učinila jen v nezbytné míře. Taková míra lze z pohledu veřejnosti pojmát jen velmi subjektivně a podobně, jako tomu bylo při pandemii Covidu 19, kdy nemalá část společnosti byla ochotna dodržovat plně nařízená opatření, lze očekávat, že by se v principu společnost mohla regulační opatření dodržovat, ovšem jen do chvíle, kdy by cítili, že ztráta jejich pohodlí by se nesečkávala s účinky sledovanými regulačním opatřením. Dva respondenti z celkového vzorku pak

uvedli, že by strpět regulační opatření ochotni nebyli, přičemž by stát měl učinit takové kroky, kterými by předešel nutnosti regulační opatření přijímat.

Otázka č. 17: Jak hodnotíte materiální zajištění (např. dez. prostředků, roušek apod.) během pandemie Covid 19, popřípadě co podle vás mohl stát udělat lépe.

Na pandemii Covidu 19 navazovala poslední otázka, kde respondenti hodnotili materiální zajištění nezbytných materiálů, a navrhovali kroky, kterými by zajištění těchto materiálů mohlo probíhat lépe. Většina respondentů (54%) zajištění materiálů hodnotili negativně, přičemž nejvíce kritizovali financování těchto materiálů, kdy se dle odpovědí kupovali předražené prostředky, rychlost a připravenost na takovou situaci. V rámci připravenosti se v odpovědích objevovali návrhy, že by stát měl klást větší důraz na zajištění státních rezerv. V rámci zmíněného financování padala kritika na koordinaci stran vlády a ministerstev při zajišťování materiálních prostředků a návrhem byla lepší koordinace nákupů a více se zaměřovat na lokální dodavatele na místo širokých zakázek, přičemž takto by se zrychlilo i dodání požadovaných materiálů. Dvacet procent respondentů materiální zajištění hodnotilo naopak v zásadě pozitivně a však zmiňovali, že by stát mohl s občany lépe komunikovat a informovat je o aktuální situaci při zajišťování materiálů. Zbýlých 26% respondentů na otázku neodpovědělo, nebo odpověď nesouvisela se zadanou otázkou.

5.2. Vyhodnocení dotazníkového šetření

Z uvedených odpovědí lze hodnotit, že otázky bezpečnosti i konkrétně v oblasti hospodářských opatření, nejsou ve společnosti "tabu" a že se veřejnost o tuto oblast nějakým způsobem alespoň zajímá, nebo se dokáže rámcově orientovat a je schopna si na danou problematiku, popřípadě situaci v praxi, vytvořit vlastní názor. Názory i návrhy některých kroků při zajišťování hospodářských opatření se mnohdy mívají se skutečným stavem hospodářských opatření a názory odborníků, zejména při vytváření a udržování státních hmotných rezerv. Jedním z hlavních úkolů státu je zajistit objektivní bezpečnost České republiky, ale je také důležité, aby se občané cítili i subjektivně bezpečně.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo seznámit se s aktuálním stavem hospodářských opatření pro krizové stavy a teoreticky popsat jednak význam HOPKS v rámci řešení krizových situací a jednak popsat komplexně strukturu systému hospodářských opatření pro krizové stavy, včetně plánování a přípravy HOPKS a také popsat informační podporu. Tyto získané teoretické poznatky, zejména v rámci systému nouzového hospodářství, byly porovnány s reálným využitím v praxi a způsobem řešení krizových situací v minulosti formou strukturovaného rozhovoru s pracovníkem na oddělení krizového řízení panem Ing. Janem Gardoněm. Dalším cílem práce bylo provést srovnání zákona o HOPKS se zákonem o “hospodářské mobilizaci”, který danou problematiku řeší na Slovensku, kdy tak bylo učiněno vymezením základních rozdílů obou zákonů. Posledním cílem práce bylo zjistit stav informovanosti veřejnosti spolu se získáním názorů veřejnosti na danou problematiku. Toho bylo docíleno analýzou dotazníkového šetření.

Dle mého názoru tvoří systém hospodářských opatření pro krizové stavy z pohledu legislativního nastavení velmi přehledný a intuitivní systém a nástroj krizového řízení, ve kterém se lze přehledně orientovat a utvořit si představu, jakým způsobem by se mělo přistupovat k dané problematice. Rovněž je dle mého názoru velmi rozumné rozdělení komplexního systému HOPKS do dvou hlavních systémů - nouzového hospodářství a hospodářské mobilizace, a dalších podpůrných částí systému HOPKS - použití státních hmotných rezerv, výstavby a údržby infrastruktury a regulačních opatření, kdy toto rozdělení jasným způsobem jednak vymezuje základní principy při zajišťování nezbytných dodávek jakožto hlavního předmětu hospodářských opatření a jednak jasným způsobem určuje úlohu všech subjektů podílejících se na jednotlivých oblastech systému HOPKS.

Přesto lze na základě informací získaných rozhovorem s panem Gardoněm konstatovat, že tento systém, zejména systém nouzového hospodářství, trpí jednotlivými dílčími vadami, pro které je jeho využití v praxi obtížné a v některých případech představuje naopak komplikace a tedy ztrácí na hodnotě významu při řešení krizových situací. Vadami jsou zejména zastaralé

produkty informační podpory, skrze které neprobíhá komunikace s podnikateli a jinými právníckými osobami zahrnutými do systému nouzového hospodářství potřebným způsobem a dále komunikace s orgány státní správy, včetně koordinace z ústřední úrovně při zajišťování nezbytných dodávek. Dalším negativem je regionální rozdělení při plánování nezbytných dodávek, skrze které se orgány krizového řízení potýkají s potížemi, že na určité nezbytné dodávky ze své úrovně z pohledu systému obrazně řečeno nedosáhnou, byť jsou skladovány na jejich katastrálním území, neboť se sídlo dané firmy nachází mimo toto katastrální území. To vede k tomu, že si orgány vytvářejí vlastní kontakty a jednotlivé dodavatele oslovují na přímo, což vede k nesystémovému přístupu zajišťování nezbytných dodávek a při rozsáhlé krizové situaci by to to mohlo způsobovat "chaos", neboť by se jednotlivé nezbytné dodávky pohybovaly mimo "monitorovaný prostor". Podle mne by řešením tohoto problému mohla být větší decentralizace systému, respektive určitý zánik regionálních vazeb. Souhlasím zde s názorem veřejnosti získaným dotazníkovým šetřením, že se centralizací zpomaluje zajišťování nezbytných dodávek, přičemž se v rámci rozsáhlých zakázek mohou objevovat jednak finanční úniky, či předražené nabídky. Ústřední úroveň by ve více decentralizovaném systému, který by nebyl vázán na regionální území, mohla pohyb nezbytných dodávek spíše jen monitorovat a až při vznikajících potížích nezbytné dodávky koordinovat mezi kraji, potažmo obcemi s rozšířenou působností z role určitého moderátora. Hodnotím zde ale pozitivně neadresný způsob zajišťování nezbytných dodávek, kdy dle mého názoru v takovém rozsahu, v jakém je nezbytné dodávky v rámci systému nouzového hospodářství nutno zabezpečit, by smluvní způsob jejich zajištění představoval byrokratickou zátěž, přičemž jak vyplývá z rozhovoru s panem Gardoněm lze tyto dodávky zajistit mimo smluvní vztahy bez problémů a dodavatelé při dodávání nezbytných dodávek jsou často velmi ochotní.

Naopak u systému hospodářské mobilizace je dle mého názoru vhodně zvolený adresný způsob zajišťování mobilizačních dodávek, jelikož se jedná o užší zaměření nezbytných dodávek, kde smluvní vztah s dodavatelem dává smysl zejména v těch případech, kdy si dodavatel pro zajištění mobilizační dodávky nárokuje požadavek na přípravu. Bez smluvního vztahu při zajištění mobilizačních dodávek by v tomto ohledu v situaci náhle vyžadující jejich potřebu

nemuselo být možné. Riziko v nastaveném systému hospodářské mobilizace spatřuji v tom, že požadavky ozbrojených bezpečnostních sborů a ozbrojených sil jsou posuzovány příslušnými ústředními správními úřady, kteří dle mého názoru nemusí být dostatečně kompetentní (ve srovnání s těmito sbory) ke zhodnocení jednotlivých požadavků, které by však při ozbrojeném konfliktu měli hrát významnou roli. Ústřední správní úřady by podle mne neměly požadavky zadané zmíněnými sbory nebo silami posuzovat, ale v maximální možné míře se těmto požadavkům snažit vyhovět a vyjednávat jejich financování na mezirezortní úrovni s přihlédnutím na odůvodněnost v rámci mezinárodní bezpečnostní situace a bezpečnostnímu prostředí.

Úlohu státních hmotných rezerv v systému HOPKS pokládám za správnou, kdy souhlasím s panem Gardoněm a naopak oponuji většinovému názoru veřejnosti, že ty by měly zastávat skutečně roli zásob, které je složité zajistit v požadovaném množství a čase, nebo zásob pro zabezpečení akutních potřeb před tím, než by byly zajištěny běžným způsobem. Souhlasím tedy, že nemohou být primárním zdrojem nezbytných dodávek, avšak je dle mého názoru vhodné stále průběžně analyzovat situaci a hodnotit, zda jsou schopné pokrýt potřeby, které by pravděpodobně při krizové situaci mohly vznikat.

V rámci regulačních opatření je podle mne dobře, že s nimi zákon počítá pouze jako s "výjimečným" nástrojem, který lze využít jen v nezbytných případech, ale bylo by si myslím vhodné, kdyby právě s ohledem na jejich výjimečnost byly formou zákona blíže specifikované, přičemž by i veřejnost mohla být blíže srozuměna s tím, jaká konkrétní opatření mohou nastat a za jakých podmínek, což by rovněž mohlo vést k nižší nespokojenosti po jejich nařízení. Bližší formu regulačních opatření upravuje pouze metodika vydaná Správou státních hmotných rezerv, která v principu pro její nezávaznost nemusí zajišťovat jednotný postup při přípravě konkrétních regulačních opatření.

Výstavba a údržba infrastruktury má ze své podstaty pochopitelně své místo v systému HOPKS a však zde spatřuji větší potenciál jejího uplatnění na místo uplatňování veřejných dotací.

Plánovací a zajišťovací procesy nezbytných dodávek jsou dle mého názoru v aktuálním stavu dobře nastavené. Vráťím-li se ale zpět k návrhu větší decentralizace systému nouzového hospodářství bez regionálního omezení, pak

by i ve fázi plánování nezbytných dodávek na úrovni ORP a krajů měly mít tyto orgány přístup k dodavatelům mimo jejich katastrální území, čímž by tak pominula potřeba koordinace požadavků na nezbytné dodávky nižších úrovní na ústřední úrovni, kdy z rozhovoru vyplývá, že tato koordinace nefunguje. V systému bez regionálního omezení by v rámci plánování mohl vzniknout jednotný, například mapový informační systém, ve kterém by všichni dodavatelé zadaní příslušnými správními úřady, byli sdíleni mezi všechny ostatní správní úřady, a při jejich vyžadování by musela být splněna podmínka “nejbližšího dodavatele”, aby byli přednostně využíváni místní dodavatelé a podmínka “místního souhlasu”, kdy správnímu úřadu vyžadující nezbytnou dodávku od dodavatele z jiného katastrálního území by příslušný správní úřad daného dodavatele musel udělit souhlas s poskytnutím nezbytné dodávky. V takovém systému by šlo pohyb nezbytných dodávek snadno monitorovat, a požadavky lehce odbavovat. Zároveň by představoval modernizovanou alternativu k portálu IS Argis.

Informační podpora obecně, nikoli jen informační portál IS Argis, by měla být standardně aktualizována a modernizována, čemuž se tak neděje. Jak v rozhovoru uvedl pan Gardoň, bylo by vhodné nějakým způsobem motivovat dodavatele nezbytných dodávek, aby informace o svém podnikání průběžně skutečně aktualizovali a dalo se tak na tento systém náležitě spolehnout.

Z komparace zákona o hospodářských opatření pro krizové stavy a Slovenského zákona o hospodářské mobilizaci je zřejmé, že se přístupy obou států k řešení dané problematiky. Mým subjektivním názorem je, že zákon o HOPKS představuje komplexnější nástroj pro řešení dané problematiky, navzdory tomu, že je daleko více obecný. Dále je podstatně přehlednější, s čímž souvisí i jasnější vymezení úlohy jednotlivých subjektů podílejících se na řešení dané problematiky. Naopak výhodou slovenského přístupu k řešení problematiky, může být právě konkrétnější pojetí jednotlivých opatření, díky kterým může být řešení konkrétních krizových situací více předvídatelné. Na základě rozhovoru s panem Gardoněm jsem však nenabyl dojmu, že by obecné pojetí hospodářských opatření pro krizové stavy v principu nenabízelo dostatečnou oporu při řešení krizových situací. Zákon o hospodářské mobilizaci by ale mohl být inspirací třeba v rámci zmiňované konkrétnější specifikace regulačních opatření.

Milým zjištěním dotazníkového šetření bylo, že se veřejnost o oblast bezpečnosti i konkrétně hospodářských opatření zajímá, či se orientuje, čehož by podle mne bylo vhodné využít pro širší edukaci, která by mohla lépe připravit společnost na krizové situace. Bylo by vhodné veřejnost seznamovat se způsobem, jakým je materiální zajištění krizových situací řešeno, čímž by se ve vyhrocených krizových situacích dalo předcházet “chaosu” ve veřejném prostoru a případně nespokojenosti s připraveností a způsobem zajištění materiálů a služeb. Taková edukace by mohla probíhat v rámci seminářů na středních školách, dnech otevřených dveří bezpečnostních složek, dnech IZS a při podobných příležitostech, avšak bylo by nutné zohledňovat fakt, že se jedná o odbornou problematiku, a způsob jejího výkladu by musel být stravitelný pro ucho běžného “laického” posluchače. Informovaná společnost je také lépe schopna zhodnotit, s jakou materiální pomocí a v jaké míře může při krizové situaci počítat, a na jakých místech by naopak měla zvážit vlastní přípravu.

Podle mého názoru byly vymezené cíle splněny a vypracování této práce pro mne bylo velkým obohacením jak v praktickém životě, tak při studiu.

Použitá literatura

Monografie:

- *Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skripta*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015. ISBN 978-80-86466-62-0.
- *Hospodářská opatření pro krizové stavy: modul - F*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2019. ISBN 978-80-7616-036-1.
- KAHL, Jiří. *Hospodářská opatření pro krizové stavy: modul H*. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2008. ISBN 978-80-86640-90-7.
- HRAZIN, Lukáš a Oldřich LUŽA. *Hospodářská opatření pro krizové stavy*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2016. ISBN 978-80-7251-450-2.
- ANTUŠÁK, Emil. *Hospodářská opatření pro krizové stavy: doplňkové texty pro posluchače kombinované formy studia studijního programu „Ochrana obyvatelstva“*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2007.
- HORÁK, Jan a KUDLÁK, Aleš. *Analýza potřeb nezbytných dodávek pro řešení krizových situací ve správním obvodu obce s rozšířenou působností*. Dostupné také z: https://www.mesto-pisek.cz/assets/File.ashx?id_org=12075&id_dokumenty=12448
- TARČÁNI, Ondrej. *Teorie a praxe krizového řízení I. 2.*, doplněné a upravené vydání. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2015. ISBN 978-80-7251-435-9.

Právní předpisy

- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*.
- Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., *o bezpečnosti České republiky*
- Zákon č. 241/2000 Sb., *o Hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů*.
- Zákon č. 240/2000 Sb., *o krizovém řízení a o změně některých zákonů*.

- Zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv.
- Vyhláška Správy státních hmotných rezerv č. 498/2000 Sb., o plánování a provádění hospodářských opatření pro krizové stavy
- Ústavní zákon č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti státu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu.
- zákon č. 179/2011 Z. z. Zákon o hospodárskej mobilizácii a o zmene a doplnení zákona č. 387/2002 Z. z.

Elektronické zdroje

- Kolektiv autorů. *Analýza hrozeb pro Českou republiku, závěrečná zpráva*. Praha: 2015. [online] © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena. [cit. 5. 1. 2023]. Dostupné také z: <https://www.hzscr.cz/soubor/analyza-hrozeb-zprava-pdf.aspx>
- Správa státních hmotných rezerv. *Regulační opatření* [online] Copyright © SSHR České republiky 2023. [12. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnou-spravu/system-hopks/>
- Správa státních hmotných rezerv. *Ropná bezpečnost*. [online] Copyright © SSHR České republiky 2023. [cit. 16. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnost/ropna-bezpecnost/>
- Správa státních hmotných rezerv. *Hmotné rezervy*. [online] Copyright © SSHR České republiky 2023. [16. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnou-spravu/system-hopks/statni-hmotne-rezervy-shr/hmotne-rezervy-hr/>
- Správa státních hmotných rezerv. *Nejčastější dotazy*. [online] Copyright © SSHR České republiky 2023. cit. [16. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnost/dotazy/>
- HRDLIČKOVÁ, Miroslava. Uživatelská příručka IS Argis 2.3.3, Nouzové hospodářství Copyright © TSOFT, leden 2015 všechna práva vyhrazena. [3. 3. 2023] Dostupné také z: https://docplayer.cz/41474537-Uzivatelska-prirucka-is-argis-2-3-3.html#show_full_text
- Správa státních hmotných rezerv. Informační web IS Argis. [online] Copyright © SSHR České republiky 2009. [3. 3. 2023] Dostupné také z: <https://www.argis.cz/>

- Správa státních hmotných rezerv. *Informační web aplikace Krizdata*. [online] Copyright © SSHR České republiky 2023. [5. 3. 2023] Dostupné také z: <https://www.krizdata.cz/>
- Správa státních hmotných rezerv. *Informační web systému KISKAN SSHR*. [online] Copyright © SSHR České republiky 2009. [5. 3. 2023] Dostupné také z: <https://www.kiskan.cz/>
- Správa státních hmotných rezerv. *Informační web systému krizkom*. [online] Copyright © SSHR České republiky 2023. [6. 3. 2023] Dostupné také z: <https://www.krizkom.cz>
- Ministerstvo vnitra. *Informační servis, Plán*. [online] Copyright © Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena 2023. [12. 2. 2023] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/plan.aspx>

Ostatní zdroje

- *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2016
- *METODIKA plánování nezbytných dodávek v systému hospodářských opatření pro krizové stavy*. Ústřední správní úřady, krajské úřady, hasičské záchranné sbory krajů, obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Praha: Správa státní hmotných rezerv, 2013
- Příloha metodiky plánování nezbytných dodávek v systému HOPKS. Dostupné také z: <https://www.sshr.cz/pro-verejnou-spravu/system-hopks/metodiky-hopks/>
- Strukturovaný rozhovor s panem Ing. Janem Gardoněm, pracovníkem na oddělení krizového řízení magistrátu města Liberec s agendou plánování hospodářských opatření pro krizové stavy. Liberec: Magistrát města Liberec 15. 2. 2023.
- Dotazníkové šetření zaměřené na zjištění informovanosti veřejnosti v oblasti krizového řízení a hospodářských opatření pro krizové stavy a získání názorů veřejnosti na danou problematiku.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Dotazníkové šetření zaměřené na zjištění informovanosti veřejnosti v oblasti krizového řízení a hospodářských opatření pro krizové stavy a získání názorů veřejnosti na danou problematiku.

Přílohy

Dotazníkové šetření zaměřené na zjištění informovanosti veřejnosti v oblasti krizového řízení a hospodářských opatření pro krizové stavy a získání názorů veřejnosti na danou problematiku.

Rád bych vás poprosil o vyplnění mého krátkého anonymní dotazníku pro mou bakalářskou práci zaměřeného na zjištění povědomí veřejnosti v oblasti krizových situací a hospodářských opatření pro krizové stavy. U otevřených otázek Vás prosím jen o krátké odpovědi, popřípadě pokud nevíte jak odpovědět, odpovídat nemusíte. Děkuji moc za váš čas.

Jste:

- Student
- Zaměstnanec

Je vám:

- 18 - 25 let
- 26 - 30 let
- 31 - 50 let
- 51 a více let

Jaké máte dosažené vzdělání:

- Střední zakončené výučním listem
- Střední zakončené maturitní zkouškou
- Vysoké

Otázka č. 1: Zajímal/la jste se někdy o oblast bezpečnosti, nebo krizového řízení?

- ano
- ne

Otázka č. 2: Je vám znám pojem "hospodářská opatření pro krizové stavy"?

- ano
- ne

Otázka č. 3: Znáte krizové stavy a dokázal/la byste je výjmenovat?

otevřená odpověď

Otázka č. 4: Setkal jste se již někdy s krizovou situací? A pokud ano, byla vám poskytnuta patřičná materiální pomoc?

otevřená odpověď

Otázka č. 5: Očekával/a byste, že řízení krizových situací zajišťují složky integrovaného záchranného systému, nebo orgány státu či územní samosprávy?

- Orgány státu a územní samosprávy
- Složky Integrovaného záchranného systému

Otázka č. 6: Je vám znám pojem "státní hmotné rezervy", pokud ano, dokázal/a byste je krátce popsat?

otevřená odpověď

Otázka č. 7: Myslíte, že postup při zajišťování materiálů a služeb pro krizové situace vojenského (př. vnější napadení) a nevojenského (př. povodeň) charakteru je řešeno odlišným způsobem?

- ano
- ne

Otázka č. 8: Kdo se podle vás podílí na plánování a přípravě materiálů, služeb a jiných opatření potřebných pro řešení krizových situací?

- Vláda
- Ministerstva a jiné ústřední správní úřady
- Starosta ORP/hejtman kraje
- Hasičský záchranný sbor ČR
- Bezpečnostní rada státu
- Prezident
- Správa státních hmotných rezerv
- Organizace jako např. Člověk v tísni a jiné charity
- Armáda ČR a jiné ozbrojené bezpečnostní sbory

Otázka č. 9: Myslíte, že materiální zajištění řešení krizových situací probíhá přednostně prostřednictvím:

- skladových zásob
- dodávek materiálů od podnikatelů
- sbírek

Otázka č. 10: Myslíte, že zajišťování a financování materiálů a služeb v situacích, kdy je vyhlášen některý z krizových stavů probíhá odlišným způsobem oproti situacím, kdy hrozí významné škody, avšak při nich není vyhlášen některý z krizových stavů?

- ano
- ne

Otázka č. 11: Jak podle vašeho názoru probíhá financování řešení krizových situací, případně jak by dle vašeho názoru měl stát nejlépe financovat řešení krizových situací?

otevřená odpověď

Otázka 12: Očekáváte, že se o vás stát materiálně postará a pomůže vám, pokud byste byl/a zasažen/a krizovou situací?

- Ano, stát se o mě plně postará

- Ano, stát se o mě postará jen v nezbytné míře
- Ne, stát se o mě nepostará, spoléhal/a bych se sám/sama na sebe

Otázka č. 13: V návaznosti na předchozí otázku, je to podle vás takto v pořádku?

- ano
- ne
- očekával/a bych více

Otázka č. 14: Má dle vašeho názoru význam investovat do přípravy na krizové situace? Popřípadě s jakou prioritou v porovnání s jinými zájmy státu.

otevřená odpověď

Otázka č. 15: Má dle vašeho názoru význam udržovat, případně rozšiřovat skladovací zásoby nezbytných komodit tak, aby pokryly většinu potřeb vyvolaných krizovou situací?

otevřená odpověď

Otázka č. 16: Byl/a byste ochoten/ochotna strpět nějaká omezující opatření pro zvládnutí krizové situace?

- ano, jak by bylo potřeba
- ano, ale jen v nezbytné míře
- ne, stát se má na krizové situace připravit tak, aby k regulačním opatřením docházet nemusel

Otázka č. 17: Jak hodnotíte materiální zajištění (např. dez. prostředků, roušek apod.) během pandemie Covid 19, popřípadě co podle vás mohl stát udělat lépe.

otevřená odpověď